

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίαν, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΛΗΡΩΤΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἑτησίαν δραχμὰς 100. Ἐξέμνηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ δλων ἐν γένει ἅν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξέμνηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ-ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΠΛΑΣΗΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ σὺνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οὐνοδήπου μηνός

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος

Ἐν Ἀθήναις, 23 Νοεμβρίου 1929

Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 51

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΟΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ANDRÉ BRUYÈRE

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

Γραμματική: Α' Βραβεῖο: Γιαννάκης. Β' Βραβεῖο: Παῦλος καὶ Μαγδαληνή.

Γεωγραφία: Α' Βραβεῖο: Γιαννάκης καὶ Μαγδαληνή. Β' Βραβεῖο: Παῦλος.

Ἱστορία καὶ Κατήχησις: Τρία πρῶτα βραβεῖα ἐξ ἴσου.

Ζωηρὲς ζητωκραυγὲς χαιρετοῦν τὴν ἐκφώνησιν τῶν βραβευμένων.

—Τώρα ἔρχεται ἡ μικρὴ τάξη, ἀναγγέλλει ὁ θεὸς Βαρνάβας.

Ὅλοι οἱ μικροὶ τρέμουν ἀπὸ τῆ συγκίνησίν τους.

Ἱστορία: Α' Βραβεῖο: κανεῖς. Β' Βραβεῖο: κανεῖς. Γ' Βραβεῖο: κανεῖς.

Οἱ μεγάλοι γελοῦν. Οἱ μικροὶ κοκκινίζουν σὰν παπαρούνες ἀπὸ τὴν ντροπὴν τους.

—Ἱστορία, ἐξακολουθεῖ ὁ θεὸς Βαρνάβας. Δ' Ἐπαινος: Γιώργος.

Ὁ Ζοζὼς εἶναι κατενθουσιασμένος, Ὅλοι τὸν χειροκροτοῦν γιὰ τὸ θρίαμβό του.

Γεωγραφία: Οὔτε Α' Βραβεῖο, οὔτε Β'. Μόνο ἓνα Γ' στὸν Πέτρο, καὶ Α' Ἐπαινος στὴ Μαργαρίτα καὶ στὴν Ἐλενίτσα.

Ἀριθμητική: Α' Βραβεῖο: Μαργαρίτα. Β' Βραβεῖο: Πέτρος. Α' Ἐπαινος: Ἐλενίτσα. Β' Ἐπαινος: Ζοζὼς.

Γραμματική: Οὔτε Βραβεῖο, οὔτε Ἐπαινος σὲ κανένα.

Ἱστορία καὶ Κατήχησις: Α' Βραβεῖο: Μαργαρίτα καὶ Ἐλενίτσα. Β' Βραβεῖο: Πέτρος. Γ' Βραβεῖο: Ζοζὼς.

Καὶ πάλι ἀκ. ὕγονται ζωηρὰ χειροκροτήματα. Ἀλλὰ δὲν τελειώσαμε ἀκόμη. Νὰ τώρα ἡ θεὰ Ἀγλαΐα, ποὺ κι' αὐτὴ μὲ τὴ σειρά τῆς σηκώνει ψηλὰ ἓνα μακρὸν κατάλογο κι' ἀναγγέλλει:

—Εὐκαταστασία, καθαριότης, ὑπακοή, εὐγένεια, ραπτική, πλεκτική.

Τούτῃ τῇ φορὰ οἱ μικροὶ τρέμουν καὶ

Εὐγένεια: Α' Βραβεῖο: Μαργαρίτα. Β' Βραβεῖο: Μαγδαληνή. Γ' Βραβεῖο: Ἐλενίτσα.

Στ' ἀγόρια δὲ Ἐπαινοὶ μόνο, γιὰ τὸν Γιαννάκη καὶ τὸν Παῦλο.

Ραπτική: Α' Βραβεῖο: μόνο, Μαγδαληνή.

Πλεκτική: Β' Βραβεῖο: μόνο, Ἐλενίτσα.

Ὑπακοή:...

Τώρα ἔλα τὰ κεφάλια σκύδουν. Ὁ παπὰς χαμογελά.

—Ὑπακοή, ξαναλέει μ' ἐπίσημη φωνὴ ἡ θεὰ Ἀγλαΐα.

—Χμ! κάνει ὁ θεὸς Βαρνάβας.

—Χμ! κάνει ἡ Πουλχερία.

—Χμ! χμ! χμ! κάνουν τρεῖς ἄλλες φωνές, μπρὸς καὶ πίσω ἀπὸ τὴν ἐξέδρα.

Ἐδῶ εἶν' ὁ κόμπος!

Τέλος, ἡ θεὰ Ἀγλαΐα ἀναγγέλλει:

—Τώρα θὰ μοιράσουμε τὰ βραβεῖα σας.

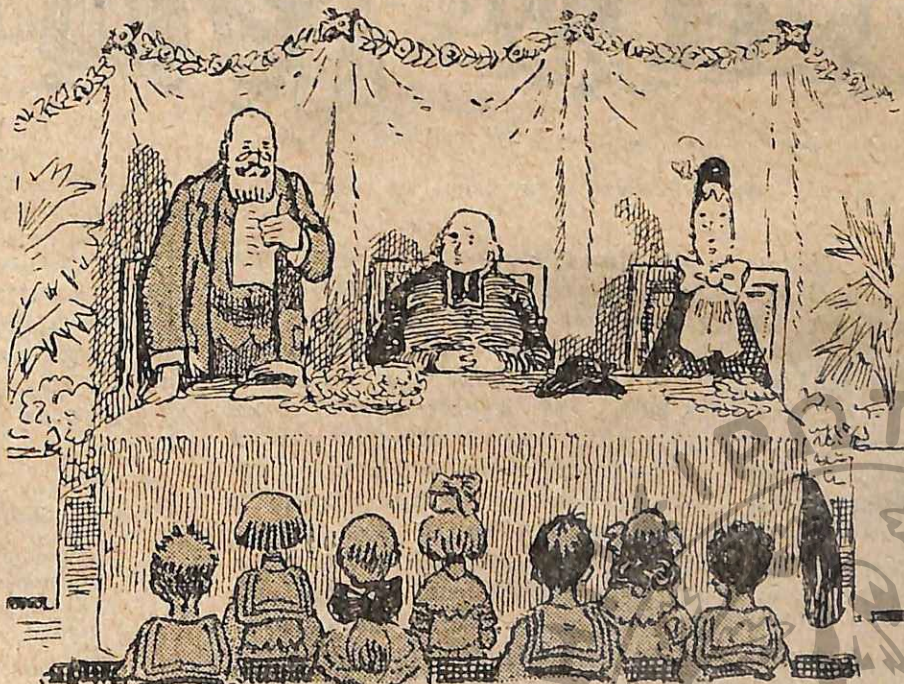
Μιὰ ὁμόθυμη ζητωκραυγὴ χαιρετίζει αὐτὴ τὴ δόξα. Ὅλων οἱ καρδιὲς πάνε νὰ σπάσουν ἀπὸ τὸ χτυποκάρδι κι' ὁ καθένας προσπαθεῖ νὰ διακρίνει τί κρύβουν, ἐκεῖ πίσω ἀπὸ τὰ λουλούδια, ἡ Μαρία κι' ἡ Ζωή.

Θὰ σὰς τὰ μοιράσουμε κατὰ ἡλικία, λέει ὁ θεὸς Βαρνάβας. Ἐγὼ θὰ καλῶ τοὺς βραβευμένους, ὁ αἰδουσιώτατος θὰ τοὺς στεφανώνει κι' ἡ θεὰ Ἀγλαΐα θὰ τοὺς μοιράζῃ τὰ βραβεῖα τους.

Ἡ πρὶ ἐπίσημη στιγμὴ ἔχει φθάσει.

—Πλησίασε, Παῦλο, λέει ὁ θεός. Πῆρες δὴ πρῶτα βραβεῖα, δὴ δεύτερα, ἓνα τρίτο καὶ δὴ ἔπαινος.

Ὁ Παῦλος προχωρεῖ κοκκινίζοντας. Ὁ παπὰς τὸν στεφανώνει μ' ἓνα στεφάνο.

— Α' Βραβεῖο: Γιαννάκης. Β' Βραβεῖο: ... (Σελ. 601, στ. α').

σιωποῦν. Κανένας δὲν περιμένει Βραβεῖο.

Εὐκαταστασία: λέει ἡ θεὰ Ἀγλαΐα. Ἐνα Βραβεῖο μόνο, κι' αὐτὸ Γ', γιὰ τὸν Γιαννάκη στ' ἀγόρια καὶ γιὰ τὴν Ἐλενίτσα στὰ κορίτσια.

—Ζήτω! Ζήτω!

Καθαριότης: Κανένα Βραβεῖο, σὲ κανένα.

—Ζήτω! φωνάζει ἡ Πουλχερία, σείοντας τὴ σκούφια τῆς. Κανεῖς δὲν διαμαρτύρεται. Ὅλοι ξέρουν πὼς εἶναι σωστό.

νι από δάφνη, ή θειά 'Αγλαΐα του βά-
ζει στα χέρια ένα ωραίο κουτί, δεμένο
με μία κόκκινη κορδέλλα. 'Ο Παύλος τὸ
ἀνοίγει με χέρια πού τρέμουν. "Ω, τί
εὐτυχία! Μέσ' στὸ κουτί βρίσκονται χά-
μουρα, λουριά, κουδουνάκια, ένα καμου-
ταίνι. "Ο, τι χρειάζεται τέλος για έναν ἀ-
μαξά. 'Ολόκληρη τὴ συντροφιά θὰ μπο-
ρῇ νὰ διευθύνῃ μ' αὐτὰ ὁ Παύλος.

— Μονάχα νὰ μὴν ὀδηγῆς τ' ἀλογά-
σου πάνω στὰ γεράνια, προσθέτει ὁ θεὸς
Βαρνάβας, χαμογελώντας.

Ἡ σειρά τοῦ Γιαννάκη τώρα.

'Ο ψυχραῖμος Γιαννάκης προχωρεῖ
καὶ στέκεται χωρὶς νὰ δείχνῃ τὴ συγ-
κίνησή του.

— 'Ο Γιαννάκης
πῆρε παντοῦ πρῶ-
το βραβεῖο, ἐκτός
ἀπὸ τὴν ὑπακοή.
λοιπὸν ἔχει τὸν ἀ-
νώτερο βαθμὸ ἀπ'
ἐλοῦς σας, λέει ὁ
θεὸς Βαρνάβας.

— Ζήτω! φωνά-
ζουν μικροὶ καὶ με-
γάλοι, ἐνῶ ὁ θριαμ-
βευτὴς διατηρεῖ
τὴν ἀπάθειά του.
'Ο παπὰς τὸν στε-
φανώνει με δάφνη
κι' ἡ θειά 'Αγλαΐα
τοῦ δίνει τὸ βρα-
βεῖο του, ένα με-
γάλο βαρὺ κουτί.

— Τί νὰ εἶναι;
Τί νάχη κει-μέσα;
φιθυρίζουν μεταξὺ
τους οἱ μικροὶ καὶ ἀλληλοκοιτάζονται.

Εἶναι ἀπλούστατα ένα κουτί με ὅλα
τὰ ἐργαλεῖα πού χρειάζονται για ένα
μαραγκό: Πριόνια, διαβήτες, ξυλόλιμες,
τριβέλια κτλ. Τὸ κρυφὸ ὄνειρο τοῦ Γιαν-
νάκη, πού ἀκτινοβολεῖ ἀπ' τὴ χαρὰ του.

Φωνάζουν τώρα τὴ Μαγδαληνή, πού
ἀκούει ντροπαλὴ τὴν ἀπαρίθμηση τῶν
βραβείων της. Κι' ὅσο ὁ θεὸς Βαρνά-
βας τὰ διαβάζει ἀπὸ τὸν κατάλογο, ὁ
παπὰς βάζει πάνω στὸ κεφάλι της ένα
στεφάνι ἀπὸ ἀληθινὰ τριαντάφυλλα, κι'
ἡ θειά 'Αγλαΐα τὴν ἀγκαλιάζει καὶ τὴς
δίνει στὰ χέρια ένα πακέτο λευκό, δε-
μένο με γαλάζιες κορδέλλες.

Μέσα σ' ένα τόσο ωραίο πακέτο δὲν
μπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ ωραία πράγματα
κρυμμένα, κι' ἡ Μαγδαληνὴ βγάζει μιὰ
φωνὴ χαρᾶς μόλις τ' ἀνοίγει καὶ βλέπει
ένα θαυμάσιο σάκκο για ἐργόχειρο. Ἀ-
πὸ μέσα εἶναι ντυμένος με γαλάζιο με-
ταξωτὸ κι' ἔχει θήκες με δαχτυλῆθρα,
φαλλίδι, βελόνες. Ἡ Μαγδαληνὴ, κατα-
μαγευμένη, περνάει τὸ σάκκο ἀπὸ τὸ
μπράτσο της καὶ τὸν σέρνει μαζί της ὅ-
λη τὴν ἡμέρα.

— Ἡ μικρὴ τάξη τώρα, λέει μ' ἀκό-
μη μεγαλύτερη ἐπισημότητα ὁ θεὸς.

Πρώτη εἶναι ἡ Μαργαρίτα. 'Ο κατὰ-
λογος τῶν βραβείων της δὲν εἶναι καὶ
τόσο μεγάλος, ἀλλὰ τὸ στεφάνι πού ὁ
παπὰς βάζει, λίγο στραβά, πάνω στὰ κα-
ταρὰ μαλλιά της, εἶναι ὑπέροχο, κα-
μωμένο ἀπὸ κατακόκκινα τριαντάφυλ-
λα, καὶ τὸ κουτί πού τὴς δίνει ἡ θειά 'Α-
γλαΐα εἶναι κι' αὐτὸ δεμένο με κόκκινη
κορδέλλα.

Ἀλλὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ κουτιοῦ εἶ-
ναι ἀκόμη ωραιότερο. Μιὰ μικροσκοπι-
κὴ κορνίσισσα μ' ὅλες τὴς κατωρρό-
λες. Δὲν θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ ωραιότε-
ρο δῶρο για τὴ Μαργαρίτα, πού ἔχει
τόση κλίση στὴ μαγειρικὴ.

— Πέτρο, προχώρησε!

«Εἶναι ἔκτακτη ἡ συνοδεία...» (Σελ. 595, στ. γ').

'Ο Πέτρος σηκώνεται με κάποια κρυ-
φὴ ἀνησυχία. Ἐνοίωσε μεγάλη χαρὰ
για τὰ δῶρα πού ἔλαβαν οἱ μικροὶ του
φίλοι, ἀλλὰ ἔχει πολλὲς ἀμφιβολίες για
κεῖνο πού προορίζεται γι' αὐτόν, καὶ κα-
τὰ βάθος ἔχει μεγάλες ἀμφιβολίες καὶ
για τὴν ἰδίαν του τὴν ἀξία. Γι' αὐτὸ τὸ
λόγο εἶναι κόκκινος σὰν ἀστακὸς τὴν
ῶρα πού ὁ παπὰς τὸν στεφανώνει με τὸ
πράσινο στεφάνι, καὶ τὰ χέρια του τρέ-
μουν λίγο, τὴν ῶρα πού παίρνει τὸ μυ-
στηριώδες πακέτο ἀπὸ τὰ χέρια τὴς
θειᾶς 'Αγλαΐας. Λύνει με βία τὸν σπάγ-
γο καὶ τώρα κοκκινίζει ἀκόμη περισσό-
τερο, ἀλλ' ἀπὸ χαρὰ. Τὸ ὠραίο κόκκι-
νο μπαλόνι πού τοῦ χάρισαν, ἀξίζει πε-
ρισσότερο ἀπ' ὅλα τὰ βραβεῖα.

Ἡ Ἐλενίτσα προχωρεῖ ντροπαλὴ, τό-
σο ντροπαλὴ καὶ με τὸ κεφάλι της τόσο
σκυμμένο, ὥστε ὁ παπὰς τὴς βάζει θεό-
στραβα τὸ στεφάνι της, ένα ωραίο στε-
φανάκι ἀπὸ ἄσπρα τριαντάφυλλα, κι' ἡ
μικρὴ φίλη μὲς μόλις τολμὰ νὰ πέρῃ στὰ
χέρια της τὸ κουτί πού τὴς προσφέρει
ἡ θειά 'Αγλαΐα. Κι' ἐπειδὴ μόνη της
οὔτε δοκιμάζει νὰ τ' ἀνοίξῃ, τὴς τὸ ἀ-
νοίγει ἡ Μαργαρίτα ἀλλὰ τότε ὅλη ἡ
δειλία τὴς Ἐλενίτσας ἐξαφανίζεται, κι'

ἡ μικρὴ σφίγγει με ἀγάπη πάνω στὴν
καρδιά της τὸ βραβεῖο της, — μιὰ μι-
κροῦλα χαριτωμένη κουκλίτσα.

Ἡ σειρά τοῦ Ζοζοῦ τώρα, καὶ μὴ νῶ-
μίσετε ἐτι ὁ μικρὸς μὲς φίλος αἰσθάνε-
ται καθόλου τὸν ἑαυτὸ του δειλισμένο.
Προχωρεῖ σὰν ἄνθρωπος: πού ἔχει πε-
ποιήση στὸν ἑαυτὸ του καὶ στὴν ἀξία
του, καὶ πού πάει νὰ δεχθῇ τὴν ἀμοιβή
τὴς ἐπιμέλειάς του. Στέκεται ἀπτόη-
τος μπροστὰ στοὺς ἐπισήμους καὶ δὲν
χάνει τὸ θάρρος του, οὔτε δταν τὸ στε-
φάνι του, πού τοῦρρεται πολὺ πλατὺ, χῶ-
νεται ὡς τὸ λαμὸ του. Κι' ὅλοι οἱ ἄλ-
λοι ξεσποῦν σὲ γέλια. 'Ο Ζοζὸς λύνει
μ' ὅλη του τὴ σοβαρότητα τὸν σπάγγο

πού εἶναι δεμένο
τὸ βραβεῖο του. Εἶ-
ναι ὑπέροχο τὸ βρα-
βεῖο τοῦ Ζοζοῦ: ἕ-
νας καραγκιόζης με
κουδουνάκια, πού
γεμίζει χαρὰ κι' ἀ-
γαλλίαση τὴν καρ-
δούλα τοῦ μικροῦ.
Τὰ ξεχνᾷ ὅλα στὴ
στιγμὴ καὶ πάει σὲ
μιὰ γωνιά, για νὰ
πολαυθῇ ἀνετόχλη-
τα τὴν εὐτυχία του.

Ἡ ἀπονομὴ τῶν
βραβείων τελείωσε.
Σ' ὅλων τὰ πρό-
σωπα λάμπει χα-
ρά. Αὐτὴ τὴ στιγ-
μὴ διαλέγει ὁ πα-
πὰς νὰ πῇ στοὺς μι-
κροὺς του φίλους:

— Ἀγαπήτὰ μου παιδιά, βλέπω πὼς
εἴστε εὐχαριστημένα με τὰ βραβεῖα σας.
Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ἀξίζατε αὐτὴ τὴν
ἀμοιβή, για τὴν καλὴ διαγωγή πού δεί-
ξατε τὸν τελευταῖο καιρὸ καὶ πού ἔκανε
νὰ ξεχάσουμε τίς πρώτες σας ἀταξίες.
(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΕΟΥΑΝ

ΒΡΑΔΥ

Φεγγαράκι ἀπ' τὸ βουνό
χουσαφένιο βγαίνει,
καὶ ψηλὰ στὸν οὐρανὸ
σιγαλὰ ἀνεβαίνει.

Μὲς στὸν κῆπο, στὴν αὐλὴ
φῶς λευκὸ σκορπίζει,
καὶ τὰ λουλούδια φιλεῖ
καὶ τ' ἀποκοιμίζει.

Μὲς στὴν ἡσυχία φωλιά,
πού κοιμάται, μπαίνει
καὶ χαϊδεύει τὰ πουλιά
καὶ σιγὰ διαβαίνει.

Ἐστερα τοῦ φεγγαριοῦ
τάχουντο τὸ μάτι
φέγγει πάνω στοῦ παιδιοῦ
τὸ λευκὸ κορμάκι.

Τὸ παιδάκι τ' ἀγαπᾷ
τὸ χουσό φεγγάρι,
κι' ἔστειλε ὄνειρα γλυκά
τ' ἄσπρο μαξιλάρι.

Μ. Δ. Σ.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΑΡΡΩΣΤΗΣ

Βλέπω ένα κομμάτι οὐρανὸ ἀπ' τὸ
μικρὸ παράθυρό μου πῶναι στὸ βάθος
τῆς αὐλῆς.

Τὸ βλέπω ὅλη μέρα, καὶ τίς νύχτες
τὰστέρια μου κρατοῦν συντροφιά.

Ἀπ' τὴν ἀπέραντη φύση ἔχω κάτι
δρότελα δικό μου, κανεὶς δὲ βλέπει: τὸν
οὐρανὸ μου ὅπως ἐγὼ Φανερώματα μου
φέρει ἀπ' τίς ἐποχές, κι' ἀπ' τίς πλα-
τεῖες θάλασσες μηνύματα. Ὅταν ξυπνῶ
τὸ πρωτὸ στὸ κρεβάτι μου, ὁ οὐρανὸς ὁ
γαλανὸς μου λέει: «Χαίρονται τὸ φῶς
οἱ κάμποι, κι' ἀσπρίζουν οἱ μεγάλες
πολιτεῖες στὸν ἥλιο, κι' εἶναι τὸ γαλά-
ζιο μου ἀπλωμένο στὸ ἄπειρο!»

Εἶναι δειλινὰ πού βάφεται ρόδινος
καὶ στέλνει φωτεινὸ χαιρετισμὸ στὸ γέ-
ρικο ταίχο πού ὑψώνεται ἀντικρὺ μου.
Καὶ μοῦ ζωγραφίζει ἡλιοθασιλέματα
μενεξεδιὰ καὶ κόκκινα, ἡλίους πού βά-
φουν με πορφύρα μακρινὰ νησιά σὲ φω-
τερὲς θάλασσες.

Εἶναι κι' ἀπομεσήμερα πού εἶναι τό-
σο λυπημένος! Ἐνα σύννεφο θαμπὸ τὸν
θολώνει. Θλίψη ἀπλώθηκε στὴ φύση —
σιγοκλαίει τὸ σύννεφο — κι' ἀκούω τὰ
δάκρυά του νὰ σταλάζουν στίς πλάκες
τῆς αὐλῆς. Ἀχνες βαρεῖες σκεπάζαν τὰ
ψηλὰ βουνά, βόγγησαν τὰ σύννεφα βα-
ριά κι' ἀντιλάλσαν οἱ ρεμματιές. Ἀ-
στραφτερές ἀπειλὲς τοῦρανοῦ κάνουν νὰ
γέρνουν τὰ περήφανα δέντρα στὰ δάση.

Τὰ βράδυα, τὰστέρια ἀνάδουν ἕ-
να-ένα στὸν οὐρανὸ μου. Εἶν' ἀστερά-
κια χλωμά καὶ μοιάζουν σὰν ἄρρωστοι
πού δὲν πεθαίνουν ποτέ. Ἀλλὰ εἶναι φω-
τερὰ καὶ με κάνουν νὰ συλλογίζομαι τὰ
μάτια πού φέγγει μέσα τους ἡ φλόγα
μιάς ἀκοίμητης ψυχῆς. Κι' εἶν' ἀστε-
ράκια κοκκινωπὰ κι' ἀστεράκια γαλά-
ζια. Ἐνας κόσμος γαλήνια, θλιμμένα
καὶ χαρούμεν' ἀστέρια...

Καὶ γυρίζει ὁ κύκλος τῶν ἡμερῶν,
καὶ στὸ κομμάτι τοῦ δικοῦ μου οὐρανοῦ
βλέπω καθρεφτισμένη τὴν ἀνοιξη. Που-
λιά περνοῦν στὸ διάφανο γαλάζιο τελά-
ρο του, καὶ μοῦ λένε για δέντρα πού
πρασίνησαν, για τὴ ζεστὴ πνοὴ πού τυ-
λίγει τὴ φύση. Πολὺ σπάνια ένα μικρὸ
ἄσπρο κουρελάκι παραδέρνει τρελὰ στὸ
φωτεινὸ κομμάτι τοῦρανοῦ μου. Εἶναι
μιὰ παραστρατημένη πεταλουδίτσα πού
τὴν τρομάζει τὸ χάος τὸ μαῦρο τῆς αὐ-
λῆς. Λουλούδια, λουλούδια ἕνα σωρὸ ἀν-
θίσαν στοὺς κήπους καὶ στὰ χλωρὰ λει-
βάδια: πάω νὰ χαρῶ τὴ ζωὴ ἀνάμεσά
τους, λέει τὸ ἄστατο πέταμά της.

Κάποτε πάλι, ένα ἄσπρο τεμπέλικο
συννεφάκι πλέει ἀργὰ στὸ τετράγωνο
κομμάτι τοῦρανοῦ μου. Εἶδε τόσα πράγ-
ματα! Κι' ἔχει καιρὸ νὰ μιλήσῃ για ἕ-
λα. Λέει για τίς ἡμερωμένες θάλασσες,
για τὰσημένια ποτάμια, για τίς λίμνες

τίς ἡσυχες πού καθρεφτίζουν τὸν οὐρα-
νὸ, καὶ τὰ δέντρα πῶναι στίς ὄχθες τους.
Καὶ μοῦκρατοῦν οἱ διήγησές του συν-
τροφιά ὀλάκερη μέρα.

Ὅταν ἔρθει τὸ πυρὸ καλοκαίρι, ὅλος
μιὰν ἄχνη ἀργυρὴ γίνετ' ὁ οὐρανὸς μου.

Κιτρίνισ' ὁ ἥλιος τὰ στάχυα στὰ χω-
ράφια, καὶ πορφύρωσε τὰ φρούτα καὶ
φαντάζουν μέσ' στὰ πράσινα φύλλα τους.

Βγήκαν οἱ θεριστάδες στοὺς κάμπους
καὶ θερίζουν καὶ τραγουδοῦν. Τὰ μά-
γουλά τους εἶναι κόκκινα, ἀναμμένα ἰ-
δρώτας στάζει ἀπ' τὰ μέτωπά τους. Κι'
ἐπειτα μοῦ λέει για τὰ μικρὰ πουλάκια
πού γεννήθηκαν τὴν ἀνοιξη. Πῆραν ὅλα
φτερό καὶ γέμισ' ὁ ἄερας μαῦρα πετού-
μενα σημαδάκια.

Μὰ πὼς τὸν ἀγαπῶ τὸν οὐρανὸ μου

τὸ φθινόπωρο! Εἶδα κάποτε δυὸ μάτια
γαλάζια, ὀλογογμένα, γεμάτα γαλήνη
καὶ φῶς. Κι' ὅμως κρύβαν τόσα δάκρυα!
Μοιάζει ἐκεῖνα τὰ μάτια ὁ οὐρανὸς τοῦ
φθινόπωρου, πῶναι τόσο παρὰξένα γαλά-
ζιος, τόσο θειὰ γαλήνιος, καὶ κρύβει ἔτσι
περήφανα τὴ θλίψη του για τὸ χειμῶνα
πού ἐρχεται. Τί παραμύθια ἔφερε ὁ μουν-
τὸς οὐρανὸς τοῦ χειμῶνα! Τὰ λέει στὰ
ξέφυλλα δέντρα, τίς σκοτεινὲς νύχτες, καὶ
τρίζουν ἀπὸ τρόμο.

Ἡ ἐλπίδα κι' ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς θά-
φτηκαν κάτω ἀπ' τὰ χιόνια καὶ περιμέ-
νουν τὴν ἀνοιξη νὰ τίς ἀναστήσει.

Ἐχω ένα κομμάτι οὐρανὸ δικό μου
καὶ καθρεφτίζει μέσα του, για μένα, ὅλη
τὴ ζωὴ καὶ τὴν ὁμορφιὰ τῆς ἀπέραντης
φύσης.

MYRINH

ΣΠΙΡΤΟ ΜΟΝΑΧΟ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Θ'.

— Ἐλα δὼ σὺ! ἔλα μου δὼ!..

Ἡ κυρὰ-Γιάνναινα, πασαλειμμένη ἀϊόμα με κροκοῦς κι' ἀσπράδια, κρού-
ζει τὸ μοναχογιό της καὶ τὸν ἀοχίζει:

— Τ' ἦταν πάλι αὐτό; Ἀ, μὰ σὺ, παιδί μου, εἶσαι ἀνυπόφορος!..

Μέτρα τίς ζημιές καὶ τίς νίκες πού μοῦιανες ἀπὸ προχτές: μοῦ βοώμισες τὸ
κρέας, μοῦ ἱσψες τὸ ξένο πουνάμισο, μοῦσπασες ένα καλαθὶ αὐγά!.. Δὲ μοῦ
λές, τί νὰ σὲ κάνω; Ἐγὼ δὲν θὰ κοιτῶ πιά νὰ σὲ στεῖλω σὲ δουλειά!..

Καλὰ λέει ὁ κόσμος πὼς εἶσαι κουτεντὲς καὶ μισός! Τώρα καταλαβαίνω καὶ
γιατί ἔφυγες ἀπὸ τὴ χώρα καὶ μοῦ γύρισες ἐδῶ. Τέτοιες ζημιές θάκανες στὰ-
φεντικά σου καὶ θὰ σ' ἔδεσαν. Γι' αὐτό... Ναί, μὰ ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ σὲ
δέσω. Κι' ἐπειδὴ ἐσὺ δὲν θὰ βάλῃς μυαλὸ ἀν δὲν δαρθῇς, θὰ σὲ ξαναστεῖλω
στὴ χώρα. Φεύγα! Μόνο σὲ ξένα χέρια θὰ γίνῃς ἄνθρωπος!

Τοῦ κάκου ἔκλαψε ὁ Ἀνεψιμᾶς, τοῦ κάκου δικαιολογήθηκε, ὑποσχέθηκε,
παρακάλεσε: Ἡ μάννα του τὸν ἔστειλε στὴ χώρα.

Ἀραγε θὰ γίνῃ κεῖ-πέρα ἄνθρωπος; Ὅταν θὰ ξέση πὼς κάθε ζημιὰ πού
θὰ κίνη, θὰ τὴν πληρώνῃ στὸν ἀφέντη του ἢ θὰ τρώῃ ξύλο, θάχη ἄραγε τὸ
νοῦ του, θὰ βάλῃ ἐπιτέλους μυαλὸ;

Ἐγὼ ἀμφιβάλλω. Ἀπὸ εἶναι κανεὶς γεννημένος σπῖρτο μονάχο, δύς-
κολα γίνεται ἄνθρωπος. Πάλι δὲν ξέρω. Μὲ τὴν ἐξενιτιά καὶ τὴν ἡλικία, μπορεῖ
νὰ διορθωθῇ κι' ὁ Ἀνεψιμᾶς. Νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθειαν, δὲν εἶναι κακὸ παιδί.
Κι' ἡ καλοσύνη δὲν εἶναι μικρὸ πράγμα!..

(Τέλος)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΟΥ ΘΕΑΤΡΟ

— Συνέχεια από το προηγ. και τέλος —

“Ε, αυτό πιά μ’ ἄφησε μ’ ἀνοιχτό τὸ στόμα.”

Τί τρέλλα πού ἦταν! σὺν ἀληθινό!

Σὲ λίγο φτάνει μιὰ νέα γυναίκα, λυ σίκωμη καὶ μαυροφόρα. Εἶναι ἡ πριμα ντόνα, ἡ περίφημη Μπόνεϊ, πού πρώτη φορά τὴ βλέπω, γιατί δὲν τὴν εἶχα προφτάσει στὴν α’ πράξη. Τραγουδάει πρῶτα μονάχη κι’ ἐπειτα χτυπᾷ τὸ κουδούνι τοῦ θυρωρείου. “Εἷς καπουτσίνος ἀνοίγει μιὰ θυρίδα καὶ βγάζει ἕνα κλεφτοφάνερο γιὰ νὰ ἰδῇ ποῖος εἶναι τέτοια ὥρα...” Ἡ πριμαντόνα ζητεῖ τὸν ἡγούμενο, ὁ ἡγούμενος βγαίνει ἔξω, στὴν πλατεία, κι’ ἡ πριμαντόνα τοῦ λέει, —

πάντα, ἐννοεῖται, τραγουδιστά, — πὼς θέλει νὰ γίνη καλόγρια. Κι’ ἀκολουθεῖ ἀμέσως ἡ χειροτονία. Αὐτὰ ὅλα δὲν ἐρχοῦνται βέβαια πολὺ φυσικὰ σὲ τόπο καὶ χρόνον. Ἀλλὰ τί τὰ θέλετε, πού τὸ θέαμα εἶναι ἐκπληκτικὸ κι’ ἡ μουσικὴ θαυμασία! Τί εἶπε πρὶν ὁ καίμενος ὁ Νιόνιος ὁ Κατσαῖτης; Ἡ μουσικὴ καὶ τὸ θέαμα στὴν ὅπερα εἶναι τὸ πᾶν!

Ὁ καπουτσίνος λοιπὸν διαπλάττει τὴν πόρτα τῆς γοτθικῆς ἐκκλησίτσας, καὶ φαίνεται μέσα τὸ ἀλτάρε, ὁ βωμὸς, μὲ τὰ κεριὰ ὅλα ἀναμμένα. “Υστερα βγαίνουν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίτσα ἕνα σωρὸ ἄλλοι καπουτσίνοι μὲ χοντρές λαμπάδες ἀναμμένες. Ἀραδιάζονται στὴν πλατεία σὲ δύο στίχους, Ἀνάμεσά τους, ὁ ἡγούμενος ὁδηγεῖ τὴν πριμαντόνα στὸ βωμό. “Ὅλοι τραγουδοῦν: ἡ πριμαντόνα, ὁ ἡγούμενος καὶ τὸ κόρο τῶν καπουτσίνων. Καὶ σιγά-σιγά, ἀνεπαίσθητα, ἐπάνω ἀπὸ τὴν μεγαλόπρεπη τελετὴ, τ’ ὀλόφωτο φεγγάρι περπατεῖ, ἀπομακρύνεται ἀπ’ τὴν κορφή τοῦ καμπαναριοῦ, ἀνεβαίνει στὸν οὐρανό...”

“Ε, ὅταν πέφτη ἡ αὐλαία, δὲν χειροκροτῶ πιά, δὲν φωνάζω μίς. Εἶμαι κατάπληχτος, ἐκμηδενισμένος, βουβὸς καὶ... λυπημένος πού αὐτὴ ἡ μαγεῖα τέλειωσε τόσο γρήγορα.

“Ε, ὅταν πέφτη ἡ αὐλαία, δὲν χειροκροτῶ πιά, δὲν φωνάζω μίς. Εἶμαι κατάπληχτος, ἐκμηδενισμένος, βουβὸς καὶ... λυπημένος πού αὐτὴ ἡ μαγεῖα τέλειωσε τόσο γρήγορα.

Ἡμέρες κατόπι μιλοῦσα γιὰ τὸ πρῶτο μου θέατρο Προπᾶντων εἶχα νὰ κάνω μ’ ἐκεῖνο τὸ φεγγάρι. Μοῦ ἄφησε τὴν μεγαλύτερη ἐντύπωση ἀπ’ ὅλα ὅσα εἶδα. Τί ὁμορφο, τί φυσικό, τί ἀληθινό, τί θάυμα, τί μαγεῖα! “Ελεγα, ἔλεγα, ἀ τέλειωτα...”

Ἀλλὰ ἕνα βράδυ, στὸ τραπέζι ὅπου εἶχ’ ἀρχίσει πάλι τὰ ἴδια, ὁ πατέρας μου μοῦκοιψε τὴ φόρα:

— Οὐφ! μᾶς σκότισες πιά μὲ τὸ φεγγάρι σου! Δὲ μοῦ λές, σὲ παρακαλῶ, ἦταν πὺθ ὁμορφο τάχα... ἀπὸ τὸ φυσικό:

Κόκκαλο ἐγὼ!

Μποροῦσε, ἀλήθεια, τὸ ψεύτικο, τὸ

χάρτινο φεγγάρι τοῦ θεάτρου νᾶταν πὺθ ὁμορφο ἀπὸ τ’ ἀληθινό, ὅπως τῷδελεπα νὰ βγαίνει ἀπ’ τὴ θάλασσα, νᾶνεβαίνει σιγά σιγά καὶ νὰ στέκεται καμμιὰ φορά, comme un point sur un I, ἀπάνω ἀπ’ τὸ πανύψηλο καμπαναριὸ τοῦ “Αἰγίου; Κι’ ὅμως ποτὲ δὲν εἶχ’ ἀφήσει τόσα θαυμαστικά γιὰ τὸ φυσικὸ αὐτὸ φεγγάρι.

Τελοςπάντων, ἀπ’ ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία, δυὸ πράγματα θυμίζουν ζωηρότερα: τὸ φεγγάρι τῆς σκηνῆς καί, σὺν ἐπιθύμῳ, τὸ λόγο τοῦ πατέρα μου.

Πολλὲς φορές ὅμως κατέπι συλλογίστηκα καὶ τὴ μοιραία αὐτὴ σύμπτωση: Τὸ πρῶτο μου θέατρο, τὸ πρῶτο ἔργο πού ἔδλεπα στὸ θέατρο, ἀδιάφορο ἂν ἦταν μιὰ ὅπερα, — λεγόταν “Ἰσχύς τοῦ Πεπρωμένου”. “ὦ, ποῖος νὰ μοῦ τῷλεγε

ALPHONSE DAUDET

Ο ΠΙΤΣΙΡΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ βοηθοῦσα τὸ Ζᾶκ σ’ αὐτὴ τὴ δουλειά. Ἀλλὰ δυστυχῶς, οἱ ρίμες δὲν συγγενεύουν μὲ τὴ λογιστική, κι’ ἀφοῦ μάταια προσπάθησα νὰ καταλάβω τὸ νόημα τῶν ἱερογλυφικῶν αὐτῶν, τὰ παράτησα ὕστερα ἀπογοητευμένος.

Ὁ Ζᾶκ ὅμως τὰ κατάφερνε θαυμάσια. Μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο πάνω στὰ χαρτιά, ἔγραφε κι’ ἔσδυνε ἀριθμούς κι’ οἱ μεγάλες στήλες δὲν τὸν τρομάζαν καθόλου. Κάθε τόσο, μέσα στὴ δουλειά του, γύριζε σὲ μένα καὶ μοῦλεγε, λιγάκι ἀνήσυχος γιὰ τὴ σωπὴ μου:

— Εἴμαστε κ λά, ἔ; Μήπως βαρέθηκες νὰ κάθεσαι μοναχός;

Δὲν εἶχα βαρεθεῖ, ἀλλὰ λυπόμουν πού τὸν ἔδλεπα νὰ κοιτάζει, ἔτσι κι’ ἔλεγα ἀπὸ μέσα μου:

“Γιατί ζῶ ἐγὼ σ’ αὐτὸ τὸν κόσμο; Δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ κάμω τίποτα καὶ μὴ νάχα τυραννὸν τὸν κόσμο καὶ κάνω νὰ κλαῖνε ἐκείνους πού μ’ ἀγαποῦν.”

Κι’ οἱ μέρες πού ἀκολούθησαν πέρασαν κι’ αὐτὲς μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Ὁ Ζᾶκ δούλευε ὥρες πολλὲς στὴ γραμμὴ, χωμένος ὡς τὸ λαιμὸ στοὺς ἀριθμούς. “Εγὼ καθόμουν κοντὰ στὴ φωτιὰ ἀμίλητος, καὶ κάθε τόσο ἔρριχνα μέσα ἕνα ξύλο νὰ καεῖ.

Κατὰ τὸ μεσημέρι, ὅταν ὁ Ζᾶκ ἦταν ἀπορροφημένος στοὺς ἀριθμούς του, ἐγὼ ἔφτανα στὴν πόρτα πατώντας στὰ νύχια κι’ ἔφευγα σιγά-σιγά, λέγοντας:

— Ζᾶκ, φεύγω.

Ὁ Ζᾶκ ποτὲ δὲ μὲ ρωτοῦσε πού πήγαινα. Καταλάβαινα ἕμως, ἀπὸ τὸ ἀνήσυχο καὶ θλιβερό ὕφος πού μοῦλεγε: «Φεύγεις;», ὅτι δὲν εἶχε καμμιὰ ἐμπιστοσύνη σὲ μένα. Ἀπὸ μέσα του σίγουρα θᾶλεγε: «Ἄν πάει πάλι στὸ θέατρο

τὴν ἀξέχαστη ἐκείνη βραδιά, πὼς μοῦ ἦταν γραφτό, πεπρωμένο, νᾶφιερῶσω τὴ ζωὴ μου σ’ αὐτὴ τὴν τέχνη, καὶ πὼς ὕστερ ἀπὸ τριάντα χρόνια, στὸ ἴδιο ἐκεῖνο θεατράκι τῆς πατρίδας μου, μιὰ ἀξέχαστη ἐπίσης βραδιά, θὰ μαζεύνονταν ὅλοι οἱ καλοὶ μου Ζακωθινοί, — κι’ ἡ γριὰ μητέρα μου σ’ ἕνα θεωρεῖο, κι’ ὁ γέρος πιά φίλος μου Νιόνιος ὁ Κατσαῖτης σ’ ἕνα κάθισμα τῆς πλατείας, — γιὰ νὰ ἰδοῦν καὶ νὰ χειροκροτήσουν μὲ τόσο ἐνθουσιασμό τὴ «Φωτεινὴ Σάντερη», ζωντανεμένη μπροστὰ τους ἀπ’ τὴν ἀθάνατη Κυδέλλη, καὶ νὰ στείλουν σὲ μένα, ἐξόριστο ἐδῶ στὴν Ἀθήνα, ἕνα τόσο συγκινητικὸ τηλεγράφημα! Ἡ ἰσχύς τοῦ Πεπρωμένου...”

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

καὶ τὸν μπλέξουν οἱ θεατρίνοι, ἀλοίμονο!»

Καὶ ποῖος ξέρει ἂν δὲν εἶχε δίκιο ὁ Ζᾶκ! Ἄν πήγαῖνα στὸ θέατρο κι’ ἔδλεπα τὴν Ἴρμα Μπορέλ καὶ τοὺς ἄλλους «συναδέλφους», ποῖος ξέρει ἂν δὲ θὰ μὲ κατάφερναν νᾶφήσω πάλι τὸν καίμενο τὸ Ζᾶκ... Ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἔβαλε τὸ χέρι του καὶ δὲν πῆγα...

Ἐνα βράδυ, γυρίζοντας ἀπὸ τὸ μυστηριώδη περίπατό μου, φώναξα χαρούμενος μόλις μπῆκα μέσα:

— Ζᾶκ, μιὰ καλὴ εἰδήση! Βρῆκα θέση!... Δέκα μέρες τώρα ἔτρεχα, χωρίς νὰ σοῦ πῶ τίποτα... Ἀπὸ αὔριο πηγαίνω διευθυντὴς στὸ ἐκπαιδευτήριον Οὐλύ, ἐδῶ κοντὰ, στὴ γειτονία μας...

Θὰ πηγαίνω στίς ἑπτὰ τὸ πρωῒ καὶ θὰ φεύγω στίς ἑπτὰ τὸ βράδυ. Θὰ περνῶ πολλὲς ὥρες μακριὰ σου, ἀλλὰ κάτι θὰ βγάζω καὶ θὰ μπορῶ νὰ σὲ βοηθῶ.

Ὁ Ζᾶκ σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ μοῦ εἶπε, κάπως ἄεφα:

— Μπράβο, Δανιήλ, κάνεις καλὰ νὰ μὲ βοηθήσεις λιγάκι, γιατί δὲν τὰ βγάζω πιά πέρα μοναχός μου... Δὲν ξέρω τί ἔχω, ἀλλὰ κάμποσο καιρὸ τώρα νοιώθω πολὺ ἄσχημα τὸν ἑαυτό μου...

Ἐνας δυνατὸς βήχας δὲν τὸν ἄφησε νὰ ἐξακολουθήσει. Πέταξε τὴν πέννα του μὲ λύπη καὶ ἔσπλωσε στὸν καναπέ... Καθὼς τὸν εἶδα ἐκεῖ χλωμό, ἀπίστευτα χλωμό, ἡ τρομερὴ ὀπτασία τοῦ οὐνείρου μου πέρασε πάλι μπροστὰ στὰ μάτια μου... Ἀλλὰ μόνο γιὰ μιὰ στιγμή. Σχεδὸν ἀμέσως ὁ Ζᾶκ σηκώθηκε καὶ γέλασε καθὼς εἶδε τὴν τρομαγμένη ὄψη μου.

— Δὲν εἶναι τίποτα, κουτέ! Λίγη κόπωση, γιατί δούλεψα πολὺ αὐτὲς τίς μέρες... Τώρα πού βρῆκες καὶ σὺ θέση, θὰ δουλεύω λιγότερο, καὶ πιστεύω σὲ λίγες μέρες νὰ εἶμαι ὀλότελα καλὰ.

Τῷλεγε τόσο φυσικὰ καὶ τόσο γελαστά, ὥστε τὰ θλιβερά μου προαισθήματα ἔφυγαν μονομιᾶς καὶ δὲν ἄκουγα πιά τὰ μαῦρα τους φτερεὰ νὰ χτυποῦν μέσα στὸ μυαλό μου.

Τὴν ἄλλη μέρα, μπῆκα στὸ ἐκπαιδευτήριον Οὐλύ ἦταν ἕνα ἄστειο σχολιοῦδάκι, πού τὸ κρατοῦσε μιὰ γριὰ κυρία. Φοιτοῦσαν ἐκεῖ καμμιὰ εἰκοσαριά διαβολάκια, ἀπὸ κεῖνα τὰ πολὺ μικρά, ποῦρχονται στὸ σχολεῖο μὲ τὸ φαγητό τους στὸ καλαθάκι, καὶ μὲ τὴν ἄκρη ἀπ’ τὸ πουκάμισό τους πάντα βγαλμένη ἀπὸ κάτω.

Αὐτοὶ ἦταν οἱ μαθηταὶ μας. Ἡ κυρία Οὐλύ τοὺς μάθαινε τροπάρια κι’ ἐγὼ τὴν ἀλφαβήτα. Ἐκτὸς ἀπ’ αὐτό, ἐπέδλεπα τὰ παιδιὰ στὰ διαλείμματα, σὲ μιὰν αὐλὴ ὅπου ὑπῆρχαν κότες κι’ ἕνας μεγάλος ἰνδιάνος, πού τὰ μικρὰ τὸν φοβόνταν μὲ τὰ σωστά τους.

Κάπου κάπου, ὅταν ἡ κυρία εἶχε ποδάγρα, σάρωνα μόνος μου τὴν τάξη. Ἡ δουλειὰ αὐτὴ δὲν ἦταν βέβαια ἄξια γιὰ ἕνα «διευθυντή», ὥστόσο τὴν ἔκανα χωρίς νὰ βραυγνῶμῳ, γιατί ἡ χαρά μου ἦταν μεγάλῃ πού μποροῦσα ἐπιτέλους νὰ μὴν εἶμαι βάρος στὸ Ζᾶκ...

Τὸ βράδυ πού γύριζα στὸ ξενοδοχεῖο Πιλουά, ἔβρισκα τὸ τραπέζι στρωμένο καὶ τὴ μητέρα μου τὸ Ζᾶκ νὰ μὲ περιμένει. Μετὰ τὸ φαγητό, κάναμε μιὰ βόλτα στὸν κήπο κι’ ὕστερα νυχτερεύαμε πλάι στὴ φωτιὰ...

Αὐτὴ ἦταν ὅλη ἡ ζωὴ μας. Κάπου κάπου ἐρχόταν κανένα γράμμα ἀπὸ τὸν κύριο ἢ τὴν κυρία Ἐσσέτ καὶ τότε ἦταν μεγάλῃ ἡμέρα γιὰ μᾶς. Ἡ μαμμὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ μένει στοῦ θείου Μπατίστα. Ὁ μπαμπὰς ταξίδευε πάντα γιὰ λογαριασμό τῆς Ἐταιρίας καὶ οἱ δουλιές του δὲν πῆγαιναν καὶ πολὺ ἄσχημα. Κόντευε τώρα νὰ ἐξοφλήσει τὰ χρέη στὸ Λυὸν καὶ λογάριζε ὅτι σ’ ἕνα χρόνο, τὸ πολὺ δύο, θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς «μαζέψει» πάλι ὅλους στὸ σπίτι.

Ἐγὼ εἶπα νὰ φέρουμε τὴ μαμμὰ στὸ Παρίσι, ἀλλὰ ὁ Ζᾶκ δὲν ἤθελε.

— Ὅχι ἀκόμη, ἔλεγε μ’ ἐν’ ἀνεξήγητο ὕφος. Ἄς περιμένουμε λίγο. Τὰ λόγια του αὐτὰ μὲ πλήγωναν, κι’ ἔλεγα μέσα μου: «Σίγουρα δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνη σὲ μένα. Φοβάται μὴν κάνω καμμιὰ τρέλλα, ὅταν θὰ εἶναι δῶ ἡ μαμμὰ, καὶ τὴν πικρᾶνω. Γι’ αὐτὸ λέει νὰ περιμένουμε λίγο».

Ἀλλὰ γελιόμουν. Δὲν ἦταν αὐτὸς ὁ λόγος, πού ὁ Ζᾶκ ἔλεγε ἐκεῖνο τὸ «ἄς περιμένουμε λίγο».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ’

Ἦταν στίς 4 Δεκεμβρίου... Γύριζα ἀπὸ τὸ σχολεῖο γρηγορότερα ἀπὸ τὸ συνειθισμένο, γιατί τὸ πρωῒ εἶ-

χα ἀφήσει τὸ Ζᾶκ λιγάκι ἀδιάθετο καὶ κουρασμένο, κι’ ἀνυπομονοῦσα νὰ μάθω πὼς ἦταν.

Καθὼς περνοῦσα ἀπὸ τὸν κήπο, ἔπεσα ἀπάνω στὸν κύριο Πιλουά, πού στεκόταν πλάι στὴ συκιὰ καὶ μιλοῦσε σιγανὰ μ’ ἕνα χοντρὸ κύριο, πού πολεμοῦσε μὲ πολλὸν κόπο νὰ κουμπώσει τὰ γάντια του.

Ζήτησα συγγνώμη καὶ πῆγα νὰ φύγω, ἀλλὰ ὁ κύριος Πιλουά μὲ κράτησε: — Μιὰ λέξη, κύριε Δανιήλ.

Ἦστερα γύρισε στὸν ξένο κύριο καὶ τοῦ εἶπε, σὰ νὰ συνέχιζε μιὰ ὁμιλία:

— Εἶναι ὁ νέος πού σᾶς εἶπα Νομίζω πὼς θὰ κάμετε καλὰ νὰ τὸν προειδοποιήσετε.

Σταμάτησα σαστισμένος. Γιὰ τί πράγμα ἤθελε νὰ μὲ προειδοποιήσει ὁ χοντρός κύριος;

Γιὰ μιὰ στιγμή, σιωποῦσαν κι’ οἱ δυὸ μὲ κάποια ἀμηχανία. Ὁ κύριος Πιλουά ἔκανε πὼς κοίταξε τὴ συκιὰ του, σὰ νὰ ἤθελε νὰ νύκκλῳψει τὰ σῖκα πού δὲν εἶχε Ὁ γαντοφορεμένος κύριος πολεμοῦσε ἀκόμη νὰ κουμπώσει τὰ γάντια του... Τέλος ὅμως ἀποφάσισε νὰ μιλήσει, χωρίς ὅστος νᾶφήσει ἡσυχία τὸ κουμπί.

— Κύριε, μοῦ εἶπε, εἶμαι εἰκοσι χρόνια τώρα γιαιτρός τοῦ ξενοδοχείου Πιλουά καὶ τ. λ. μὴν νὰ εἰπῶ ὅτι...

Μὰ ἐγὼ δὲν τὸν ἄφησα νὰ συνεχίσει. Ὅταν ἄκουσα τὴ λέξη «γιατρός», τὸ αἷμα μου πάγωσε.

— Ἦρθατε γιὰ τὸν ἀδελφὸ μου; ῥώτησα τρέμοντας. Εἶναι πολὺ ἄρρωστος.

Δὲν πιστεύω νὰ ἦταν κακὸς ἀνθρώπος αὐτὸς ὁ γιατρός. Τὴ στιγμή ὅμως ἐκεῖνη τὸν ἀπασχολοῦσαν πολὺ τὰ γάντια του καὶ, δίχως νὰ πολυσκαφεῖ ὅτι τὰ λόγια του θὰ μοῦ ἐξέσχιζαν τὰ σπλάχνα, μοῦ εἶπε βᾶνχουσα:

— Ἄν εἶναι ἄρρωστος... Μὰ φαντάζομαι πὼς δὲ θὰ βγάλῃ τὴ νύχτα...

Ἦταν ὁ κεραυνὸς ὁ ἴδιος. Τὸ σπῆτι, ὁ κήπος, ὁ Πιλουά, ὁ γιατρός, ὅλα στριφογύρισαν μπροστὰ μου κι’ ἀναγκάστηκα νὰ στηλωθῶ στὴ συκιὰ γιὰ νὰ μὴν πέσω... Ἦξερε νὰ χτυπᾷ καλὰ ὁ γιατρός τοῦ ξενοδοχείου Πιλουά!... Χωρὶς νὰ παρατηρήσει τὴν ταραχὴ μου, ἐξακολούθησε ἡσυχᾶ, καὶ πάντα χωρίς νᾶφήσει ἡσυχᾶ τὰ γάντια του.

— Εἶναι καλὰ ζῶσα φθίσση τῆς χειρότερης μορφῆς... Δὲν γίνεται τίποτα, δυστυχῶς. Ἀλλωστε, μὲ εἰδοποιήσατε πολὺ ἄργα.

Δὲ φταίω ἐγὼ, γιατρέ, εἶπε ὁ κύριος Πιλουά, πού κοίταξε ὀλοένα τὴ συκιὰ του, (τῷκανε γιὰ νὰ κρύψει τὰ δάκρυά του ὁ καίμενος) δὲ φταίω ἐγὼ. Τῷξερα ἀπὸ καιρὸ πὼς ἦταν ἄρρωστος καὶ τοῦ εἶπα τοῦ εὐλογημένου παιδιοῦ νὰ φωνάζει γιατρό, μὰ δὲν ἤθελε νᾶκούσει... Τῷκανε γιὰ νὰ μὴν τροπάζει τὸν ἀδελφὸ του. Ἄ, ἦταν πολὺ ἀ-

γαπημένα αὐτὰ τὰ παιδιὰ! Πάρα πολὺ! Ἐνας λυγμὸς ἀπελπισίας βγήκε μέσ’ ἀπὸ τὰ σπλάχνα μου.

— Ἐλα, παιδί μου, κάνε κουράγιο, μοῦ εἶπε ὁ ἀνθρώπος μὲ τὰ γάντια... Ποῖος ξέρει. Ἐκεῖ πού εἶναι ἀνίσχυρη ἡ ἐπιστήμη, ἡ φύση πολλὰς φορές εἶναι παντοδύναμη... Ὁ θρῶθ πάλι αὔριο τὴν αὐγή.

Χαιρέτησε κι’ ἔφυγε ἱκανοποιημένος, γιατί εἶχε κατορθώσει πιά νὰ κουμπώσει τὸ γάντι του.

Ἐμεινα λίγο ἀκόμη ἔξω γιὰ νὰ σκουπίσω τὰ δάκρυά μου καὶ νὰ ἡσυχάσω λιγάκι. Ὑστερα μάζεψα ὅλο μου τὸ κουράγιο καὶ μπῆκα στὴν κάμαρα σὺν ἀξενόιαστος.

Πάγωσα μ’ αὐτὸ πού εἶδα μπροστὰ μου: Ὁ Ζᾶκ, βέβαια γιὰ νὰ μοῦ ἀφήσει ἐλεύθερο τὸ κρεβάτι, εἶχε βάλει ἕνα στρώμα στὸν καταπέ καὶ ἦταν ξαπλωμένος ἐκεῖ, χλωμός, κατὰχλωμος, ἀπαράλλαχτος μὲ τὸ Ζᾶκ πού εἶχα ἰδεῖ στῶνερό μου.

Ἡ πρώτη μου σκέψη ἦταν νὰ τρέξω κοντὰ του, νὰ τὸν πάρω στὴν ἀγκαλιά μου καὶ νὰ τὸν πάω, δὲν ξέρω πού — ἀλλὰ νὰ μὴν τὸν ἀφήσω στὴ θέση ἐκεῖνη, πού τόσο μοῦ θύμιζε τὸ ἀπαίσιο οὐνεῖρό μου. Ὅταν πέρασε ὁμως αὐτὴ ἡ σκέψη κι’ εἶδα τὸ Ζᾶκ ξαπλωμένον ὀριστακὰ στὴ μοιραία ἐκείνη θέση, ὅπου τῶνερό μου μοῦ εἶχε πεῖ πὼς ἐμελλε νὰ πεθάνει, τότε τὸ θάρρος μου ὅλο μ’ ἐγκατέλειψε.

Δὲ μ’ ὀρεσα πιά νὰ κρατήσω τὴ μάσκα τῆς προσποιητῆς παιδρότητας πού παίρνει κανεὶς γιὰ νὰ ἐνθαρρύνει τοὺς ἐτοιμοθανάτους, κι’ ἔπεσα γονατιστὸς μπροστὰ στὸν καναπέ, ἐνῶ τὰ δάκρυά μου ἔτρεχαν σωστὸ ποτάμι. Ὁ Ζᾶκ γύρισε σὲ μένα μὲ κόπο:

— Σὺ σ’ αἰ, Δανιήλ... Φαίνεται πὼς εἶδες τὸν γιατρό, ἔ; Κι’ ἀφοῦ τοῦ εἶπα τοῦ χοντροῦ αὐτοῦ νὰ μὴ σὲ τρομάξει. Ἀλλὰ βλέπω πὼς σοῦ τὰ εἶπε ὅλα...

Δίς μου τὸ χέρι σου, ἀδελφούλη μου... Ποῖος νὰ τὸ φαντασθεῖ αὐτό! Οἱ ἀνθρώποι πᾶνε στὴ Νίκαια γιὰ νὰ γίνουν καλά ἀπὸ τὴ φθίσση, κι’ ἐγὼ πῆγα καὶ κι’ ἄρρωστησα... Ἐλα τώρα! Ἐτσι καθὼς κανεὶς, μοῦ παίρνεις ὅλο τὸ θάρρος μου. Καί, ξέρεις, δὲν εἶμαι καὶ πολὺ γενηαίος. Τὸ πρωῒ, μόλις ἔφυγες, κατάλαβα πὼς χειρότερενα. Ἔστειλα νὰ φωνάξω τὸν παπὰ τοῦ “Αἰγίου-Πέτρου” κι’ ἤρθε κοντὰ μου καὶ μοῦ εἶπε ὥραια λόγια... Δὲν ξέρεις τί καλὸς πού εἶναι! Κι’ ἔχει τὸ ἴδιο ὄνομα μὲ τὸ φίλο σου τὸν καθηγητὴ στὸ Σαρλάντ.

Κουράστηκε κι’ ἔπαψε, κλείνοντας τὰ μάτια. Μοῦ φάνηκε πὼς θὰ ξεψυχοῦσε κείνη τὴ στιγμή κι’ ἔβαλα τίς φωνές: — Ζᾶκ! Ζᾶκ!

Μὲ τὸ χέρι του μοῦκαμε νόημα νὰ πάψω.

Τὴ στιγμή αὐτὴ ἀνοίξε ἡ πόρτα καὶ μπήκε ὁ κ Πιλουά μαζί μ' ἕναν χοντρὸ ἄνθρωπο, ποὺ ἔτρεξε στὸν καναπέ φω- νάζοντας:

— Τί μαθαίνω, κύριε Ζάκ! Εἶναι δυ- νατό:...

— Καλημέρα, Πιερότ! εἶπε ὁ Ζάκ, ἀνοίγοντας πάλι τὰ μάτια. Ἦμουν βέ- βαιος πὼς θάρχουσιν ἀμέσως... Κάνε μου τὴ χάρη, Δανιήλ. Ἐχουμε ἰδιαίτε- ρα μὲ τὸν κύριο Πιερότ.

Ὁ Πιερότ ἔσκυψε τὸ ἀγαθὸ του κε- φάλι στὸ μαξιλάρι τοῦ Ζάκ, καὶ κάμπο- ση ὥρα μιλοῦσαν σιγὰ καὶ μυστικὰ, ἐνῶ ἐγὼ στεκόμουν σκοτισμένος σὲ μίαν ἄ- κρη...

Ἐξω νύχτωνε σιγὰ-σιγὰ. Οἱ ἄνθρω- ποι τοῦ ξενοδοχείου ἔκπνυν νύματα, δείχνοντας τὸ παράθυρό μας. Ὁ Ζάκ καὶ ὁ Πιερότ μιλοῦσαν ὁλοένα. Κάπου κάπου ἀκούγα τὸν Πιερότ νὰ λέει, μὲ μιά φωνὴ κλαμένη:

— Ναι, κύριε Ζάκ... Ἐννοια σου, κύριε Ζάκ!

Ἐγὼ δὲν τολμοῦσα νὰ πλησιάσω. Στὰ τελευταία ἔμως ὁ Ζάκ μὲ φώναξε καὶ μοῦ εἶπε:

— Δανιήλ, χρυσέ μου, σ' ἀφίνω, ἀλ- λά ἔχω μιὰ παρηγοριά: πὼς δὲ σ' ἀ- φίνω μοναχὸ στὴ ζωή. Ἐχεις τὸν Πιε-

ρότ, τὸν καλὸ μας Πιερότ, ποὺ σὲ συγ- χωρεῖ καὶ στὸ ἐξῆς θὰ σταθεῖ αὐτὸς στὸ πῶδο μου.

— Ω, ναι, κύριε Ζάκ, δίνω ὑπόσχε- ση γι' αὐτό! Ὁ καλὸς ὅ,τι μπορῶ γιὰ τὸ Δανιήλ.

— Βλέπεις πὼς σ' ἀγαπᾷ! εἶπε ὁ Ζάκ. Μόνος σου δὲν θὰ κατόρθωνες πο- τὲ νὰ φτιάξεις τὸ σπιτικό, ἐνῶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Πιερότ θὰ τὰ καταφέρεις γρήγορα... Κοίταξε νὰ εἶσαι καλὸ καὶ φρόνιμο παιδί, καὶ προπάντων ἔλα νὰ στὸ πῶ στ' αὐτὴ: νὰ μὴν πικραίνεις τὰ καϊμένα τὰ μαῦρα μάτια...

Ἐδῶ ὁ ἀγαπημένος μου σταμάτησε νὰ ξεκουραστεῖ. Ὑστερα μοῦ εἶπε πάλι:

— Ὅταν τελειώσουν ὅλα, νὰ γράφεις στὸ μπαμπὰ καὶ στὴ μαμιά. Κοίταξε ὅ- μως νὰ τοῦς τὸ πεις μὲ τρόπο, νὰ μὴ πικραθοῦν πολὺ. Καταλαβαίνεις τώρα γιατί δὲν ἤθελα νὰ φέρω τὴ μαμιά; Δὲν ἔκανε νὰ εἶναι ἐδῶ. Τέτοιες σιγί- μες τίς σκοτώνουν τίς μυννάδες.

Σταμάτησε καὶ μᾶς ἔκανε νόημα νὰ μεριάσουμε. Μπήκε ὁ παπῆς, πλησίασε στὸ κρεβάτι, ἀναψν δυὸ κερία στὸ τραπέζι κι' ἄρχισε ἡ ἱεροτελεστία.

Ὅταν τελείωσε κι' αὐτό, πάλι ὁ Ζάκ μὲ φώναξε κοντὰ του

— Φίλητέ με, μοῦ εἶπε μὲ τὴ φωνή του ποὺ ἔδουνα πιά.

Ἐσκυφα καὶ τὸν φίλησα. Τοῦ πήρα τὸ χέρι μέσθ στὸ χέρι μου, καὶ τὸ κράτησα ἐντὶ σφιγτὰ ὥρες ὁλόκλη- ρες... Δὲ σάλευε πιά ὁ Ζάκ, οὔτε μιλοῦσε. Μόνο κάπου κάπου τὸ χέρι του σάλευε μέσθ στὸ δικό μου, σὰ νὰ θελε νὰ μοῦ πει: «Τὸ αἰσθάνομαι πὼς εἶσαι κοντὰ μου...»

Ἐαρινικά ἕνα τίνχημα τὰ ραξε ὁλόκληρο τὸ κορμί του. Ἀνοίξ- μιὰ στιγμή τὰ μάτια του, κοίταξε γύρω του, κοίταξε μένα, καὶ τὰ χεῖλη του σάλευσαν χωρίς νὰ βγά- λουν ἦχο... Ὑστερα τίπο- τα πιά... Ἦταν πεθα- μένος...

Ὁλη ἐκείνη τὴ νύχτα φυ- σοῦσε φονερός ἄνεμος, καὶ τὸ χιονόνερο τοῦ Δεκεμβρίου χτυποῦσε μὲ ὀρμὴ στὰ πα- ράθυρα. Πάνω στὸ τρα- πέζι, στὴν ἄκρη τοῦ δωμα-τίου, ἕνας ἀσημένιος Ἐσταυ- ρωμένος ἔλαμπε ἀνάμ- σα στὰ δυὸ κερία, καὶ μπροστά του ἕνας παπᾶς ἦταν γονα- τισμένος καὶ προσευχόταν σιγανὰ...

Ἐαρινικά, ὁ παπᾶς σηκώ- θηκε καὶ μὲ πλησίασε:

— Προσευχήσου καὶ σὺ,

μοῦ εἶπε, χτυπώντας με στὸν ὦμο. Θὰ σὲ ἀνακουφίσει.

Τίτε μόνο τὸν ἀναγνώρισα... Ἦ- ταν ὁ παλιός μου φίλος στὸ σχολεῖο τοῦ Σαρλάντ, ὁ ἀδελφὸς Ζερμάν ὁ ἴδιος... Ἦ ἠλίψη μὲ εἶχε τόσο τακτισμένος, ὥστε δὲ δοκίμασα ἔκπληξη ποὺ τὸν εἶ- δα σὰ νὰ ἦταν κάτι φυσικό.

Τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ Πιτσιρίκος ἔφυγε ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ὁ ἀδελφὸς Ζερμάν τοῦ εἶχε πει: «Ἐχω στὸ Παρίσι ἕναν ἀδερ- φό, ποὺ εἶναι παπᾶς... Ἀλλὰ δὲ σοῦ δίνω τὴ διεύθυνσή του, γιατί εἶμαι σί- γουρος πὼς δὲ θὰ πᾶς...»

Νὰ τώρα πὼς τᾶφερε ἡ τύχη! Ὁ παπᾶς αὐτὸς εἶχε ἔρθει νὰ δώσει στὸ Ζάκ τὴν τελευταία κοινωνία. Τὴν ἐπο- χὴ αὐτὴ ἀκριβὲς βρισκόταν κι' ὁ ἀδ- ελφὸς Ζερμάν στὸ Παρίσι, καὶ τὸ βράδυ τῆς 4 Δεκεμβρίου τοῦ εἶπε:

— Πήγα καὶ κοινωνήσα ἕνα κακό- μοιρο παιδί ποὺ πεθαίνει, ἐδῶ κοντά. Δὲν πᾶς καὶ σὺ νὰ προσευχηθεῖς γι' αὐτό;

Ὁ ἀδελφὸς Ζερμάν ἀπάντησε:

— Ὅτὸν μνημονεύσω αὐριο στὴν προσευχή μου. Ὅπως εἶναι τὸ νόμο;

— Εἶναι ἕνα ὄνομα ἀπὸ τὰ μεσημ- δρινὰ μέρη. Ζάκ Ἐσσὲτ νομίζω... Ναι, Ζάκ Ἐσσὲτ.

Τὸνομα αὐτὸ τοῦ θύμισε τὸ δασκαλάκι τοῦ Σαρλάντ. Καὶ χωρὶς νὰ χάσει λε- πτό, ἔτρεξε στὸ ξενοδοχεῖο Πιλουά. Κα- θὼς μπήκε, μὲ εἶδε νὰ κρατῶ τὸ χέρι τοῦ ἐτοιμοθανάτου. Δὲ μοῦ μίλησε, ἀλλὰ τοῦς ἔδωξε ὅλους κι' εἶπε ὅτι ἔβλεπε αὐτὸς νὰ ξενοχίσει. Γονάτισε ἐκεῖ καὶ βυθίστηκε στὴν προσευχή του.

Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ μοῦ μίλησε χτυ- πώντας με στὸν ὦμο, ὑπάρχει στὴ μνή- μη μου ἕνα μεγάλο κενό. Ὅστος ἡ- μοῦμαι — σὰν κάτι ποὺ ἔγινε ἀπὸ πολ- λὸς αἰῶνες — μιὰ μακριὰ πορεία ποὺ ἔκανα στὴ λάσπη τοῦ Παρισιῦ, πίσω ἀπὸ τὴ μαύρη νεκροφόρα. Θυμάμαι ποὺ βάζιζα χωρὶς κατέλλο, ἀνάμεσα στὸν Πιερότ καὶ στὸν ἀδελφὸ Ζερμάν. Βρέχει, βρέχει ἀδιάκοπα κι' οἱ ψυχρὲς στάλες μᾶς χτυποῦνε στὸ πρόσωπο. Ὁ Πιερότ κρατεῖ μιὰ μεγάλη ὀμπρέλα, καὶ τὰ ράσα τοῦ ἀδελφὸ Ζερμάν γυαλίζουν μου- σκεμένα...

... Ἀργότερα, βρίσκομαι μόνος μου μὲ τὸν Πιερότ. Γυρεῖται ἀμάξι καὶ δὲ βρίσκει. Πηγαίνουμε ὁλοένα καὶ τὸ κε- φάλι μου γυρίζει. Ἐπιτέλους, νὰ τὸ κα- τάστημα πρώην Λαλιυέ... Ἀνεβαί- νουμε ἀπάνω... Στὸ πρώτο πάτωμα, οἱ δυνάμεις μου μοῦ φεύγουν. Ἀδύνατο νὰ προχωρήσω. Κάθομαι σ' ἕνα σκαλί.

Ὁ Πιερότ μὲ παίρνει στὴν ἀγκαλιά του μισοπεθαμένο, κι' ἐγὼ, μέσα σ' ὅν πυρετό μου, ἀκούω τὴ βροχὴ ποὺ χτυ- πᾷ ὁλοένα τὰ τζάμια...

Βρέχει, βρέχει, βρέχει ἀδιάκοπα!..

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΤΟ ΚΑΚΟ ΠΟΥ ΕΠΑΘΑ

[Ἀπὸ τὸ Ἡμερολόγιο τῆς Κικῆς]

Εἶμαι πιά μεγάλη. Ὅταν ἀγκαλιάζω τὸ μπαμπὰ καὶ τὸν φιλῶ, χωρὶς νὰ ψη- λώσω πολὺ στίς μύες τῶν ποδιῶν μου ἢ νὰ πηδήσω ὅπως ἄλλοτε, ὁ μπαμπὰς φωνάζει ἐνθουσιασμένος:

— Καλέ, ἰδὲς τὴν Κικὴ ποὺ μ' ἔφτασε! Ἐφτάσα τὸ μπαμπὰ! Λέγο ἀκόμα θὰ φτάσω καὶ τὴ μαμιά, ἂν κι' εἶναι τόσο πιὸ ψηλὴ... Κι' ὅμως! θὰ τὸ πιστέψω- τε; Δὲν ἔχω ἀκόμα τὸ δικαίωμα νὰ δια- βάζω ὅ,τι βιβλίο θέλω! Ὅταν μ' ἀρέ- σει ἕνας τίτλος, ὅταν μ' ἐλ- κύει ἕνα κομψό, καλοδε- μένο βιβλιαράκι, πρέπει νὰ ρωτήσω:

— Μπορῶ νὰ τὸ διαβά- σω αὐτό;

Καὶ τίς περισσότερες φο- ρὲς μοῦ ἀπαντοῦν:

— Ὁχι, ὄχι! Δὲν εἶναι γιὰ σένα!

— Τί κρίμα! μουρμου- ρίζω.

— Ἐννοια σου καὶ θάρ- ῃ καίρὸς ποὺ θὰ τὰ δια- βάζεις ὅλα, — μὲ παρηγο- ροῦν.

Ὅταν μᾶς ἔρχεται κα- γένα καινούριο βιβλίο κι' ὀρμῶ νὰ τὸ πάρω πρῶτη, ἡ μαμιά τρέχει καὶ μ' ἐμ- ποδίζει, σὰ ν' ἀπλωνα τὸ χέρι μου στὴ φωτιά:

— Ἀς το! θὰ τὸ διαβά- σω πρῶτα ἐγὼ. Κι' ἂν εἶ- ναι γιὰ σένα, θὰ σὸ δώσω.

Τὸ παίρνει, τὸ ξεφυλ- λίζει, τὸ διαβάζει... Μὲ τί ἀγωνία περιμένω τὴν ἀ- πόφασή της! Ἀλλὰ τίς περισσότερες φορὲς ἡ μαμ- μιά ἀποφαίνεται:

— Ὁχι! δὲν εἶναι.

Τί κρίμα! Πὼς ἤθελα νὰ εἶναι! Κι' αὐτό, κι' ἔ- λα τ' ἄλλα βιβλία, ποὺ τό- σο μ' ἀρέσουν ἀπέξω...

Ἀπορῶ: Γιατί ἄραγε; Μήπως τώρα πιά δὲν ξέρω, δὲν καταλαβαίνω τὰ πράγ- ματα τοῦ κόσμου; Ἦ μήπως δὲν εἶναι καιρὸς νὰ μάθω κι' ὅσα δὲν ξέρω;... Ἀφοῦ ἔφτασα τὸ μπαμπὰ καὶ κοντεύω νὰ φτάσω καὶ τὴ μαμιά! Ἀφοῦ μπο- ρῶ νὰ διαβάζω σὲ τρεῖς γλώσσες!... Ἦ- θελα νάξερα: Τί κακὸ θὰ πάθω, ἂν δι- βάζω καμμιά φορὰ κανέν' ἀπ' αὐτὰ τὰ βιβλία ποὺ ὁ μπαμπὰς κι' ἡ μαμιά μοῦ τ' ἀπαγορεύουν;

Ἦ ἰδέα αὐτὴ μὲ κυριεύει: Τί κακὸ θὰ πάθω;

Κι' εἶμαι σχεδὸν βέβαιη, πὼς ὅχι μό- νο δὲν θὰ πάθω κανένα κακό, παρ' ἀ- πεναντίας θάχω μιὰ μεγάλη ἀπόλαυση,

μεγαλύτερη ἴσως κι' ἀπὸ κείνη ποὺ μοῦ δίνουν τὰ βιβλία ποὺ μ' ἀφίνουν νὰ δια- βάζω (Κι' ἐννοῶ τὰ καλύτερα, γιατί εἶ- ναι καὶ κάτι σαχλά, κάτι κρύα, κάτι σχολαστικά!...)

Στὸ ἀτελιὲ τοῦ μπαμπὰ, — μιὰ εὐρύ- χωρη σάλα, ποὺ φωτίζεται ἀπ' τὸ τα- θάνι κι' εἶναι γεμάτη ζωγραφιές, στοῦς τοίχους, σὲ καθαλέτα, σὲ χαρτοφυλάκια, παντοῦ — ὑπάρχουν καὶ δυὸ μεγάλες βι- βλιοθήκες. Πόσα ὥρατα βιβλία, κλειδω- μένα κι' ἀπαγορευμένα! Στέκομαι μπρο- στά τους, διαβάζω τοὺς τίτλους κι' ἡ ἰ- δέα ἐκείνη μοῦ ξανάρχεται: Τί κακὸ θὰ

«Βυθίζομαι στὸ διάβασμα...» (Σελ. 607, στ. γ').

πάθω; Ἀχ, ἂν δὲν ἦταν κλειδωμένες αὐ- τὲς οἱ βιβλιοθήκες! Ὁ κακὸς! Ὁ κα- τραβοῦσα στὴν τύχη ἕνα βιβλίο καὶ θὰ τὸ διαβάζω κρυφά!... Πὼς ἤθελα!

Καὶ νά, ἐν' ἀπόγεμα ποὺ ὁ μπαμπὰς ἔλειπε κι' ἡ μαμιά εἶχε βίτες στὸ σα- λόνι, μπαινῶ στὸ ἀτελιὲ καὶ βλέπω τὰ κλειδιά ξεκαρσμένα στὴν κλειδαριὰ μιᾶς βιβλιοθήκης. Ὁ πειρασμός εἶναι μεγάλ- λος, ἀκατανίκητος!... Δὲ χάνω καιρό. Ἀνοίγω, τραβῶ τὸ πρῶτο βιβλίο ποὺ μοῦ φαντάζει, κάθουμαι σὰ νοικοκυρὰ σὲ μιὰ πολυθρόνα κι' ἀρχίζω νὰ τὸ φυλ- λομετρώ...

Τί ὥρατες εἰκόνες ποὺ ἔχει! Τί ὁμορ-

φα ποὺ ἀρχίζει! Καὶ πὼς θὰ προχωρεῖ! Βυθίζομαι στὸ διάβασμα... Τὰ ξε- χνῶ ὅλα... Καὶ τίς βίτες ποὺ ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή μπορεῖ νὰ φύγουν, καὶ τὸ μπαμπὰ ποὺ ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή μπορεῖ νὰ γυρίσῃ...

Ὁχι, οἱ βίτες δὲν ἔφυγαν. Ὑρίσε ὅμως ὁ μπαμπὰς. Καὶ μπαίνοντας στὸ ἀτελιὲ, μὲ τσάκωσε στὰ πρᾶσσα!

— Κικὴ! τί διαδίδεις ἐκεῖ;

Ἦ φωνὴ του ἀντηχεῖ στ' αὐτιά μου σὰν κεραυνός. Ἀλαλιασμένη, πετιέμαι καί, ἀπὸ ἐνστικτο, προσπαθῶ νὰ κρύψω τὸ βιβλίο πίσω μου.

Ἀλλὰ ὁ μπαμπὰς τὸ εἶ- δε, εἶδε καὶ τὰ κλειδιά στὴν κλειδαριὰ τῆς βιβλιο-θήκης καὶ κατάλαβ' εὐθύς:

— Φέρ' το δῶ!... Αὐ- τὸ δὲν θάνα ἀπ' τὰ δικά σου!... Ὅτὸ τὸ πήρες ἀπὸ καί-μέσο!...

Μοῦ τ' ἄρπαξε, ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ ξόφυλλο, χλώμισ' ἐλαφρὰ καὶ ψι- θύρισε:

— Δυστυχία μου!...

Κι' ἔπειτα ζωηρά, δυ- νατὰ, ἄγρια:

— Ὡς ποῦ διάβασες; Πές μου γρήγορα ὥς ποῦ διάβασες!...

Τρέμοντας, τοῦ ἔδειξα μιὰ σελίδα:

— Ὡς ἐδῶ!...

— Χμ! πάλι καλὰ! μουρμούρισε ὁ μπαμπὰς.

Ἐανάλαε τὸ βιβλίο στὴ θέση του, κλείδωσε τὴ βι- βλιοθήκη κι' ἔβαλε τὰ κλει- διὰ στὴν τσέπη του.

Ἦ δίκη μου εἶχε τε- λειώσει. Οὔτε ἀπολογία, οὔτε τίποτα. Κι' εὐθύς βγή- κε ἡ ἀπόφασή:

— Γι' αὐτὸ ποὺ ἔκαμες, θὰ τιμωρηθῇς ὅπως σοῦ ἀ- ξίζει. Γιὰ ἕξι μῆνες, ἀ- κοῦς; γιὰ ἕξι μῆνες, — δὲ θὰ διαβάζεις κανένα βιβλίο

ἀπολύτως! Μόνο τὰ μαθήματά σου. Καὶ δοκίμασε νὰ τὸ ξανακίνησ. Οἱ ἕξι μῆνες θὰ γίνουν χρόνος!

Ὅ,τι λέει ὁ μπαμπὰς τὸ κάνει. Καὶ τώρα ξέρω καλὰ πὼς ἕξι ὁλόκληρους μῆ- νες δὲν θὰ μ' ἀφήσουν ἄλλο ἀπ' τὰ βι- βλία τοῦ σχολείου.

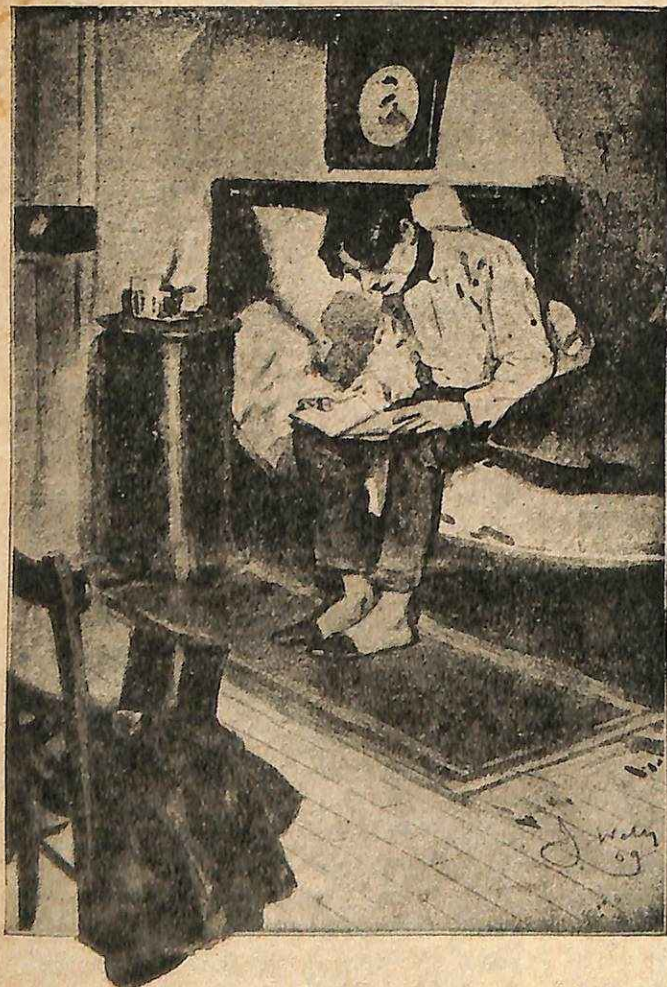
Αὐτὸ τὸ κακὸ ἔπαθα, παίρνοντας νὰ διαβάζω κρυφὰ ἕνα βιβλίο ἀπαγορευμένο.

Μὰ τὴν ἀλήθεια, θὰ προτιμοῦσα τὴ φυλακή, — μιὰ φυλακή ὅμως μὲ βιβλία...

«Θάρθῃ καιρὸς ποὺ θὰ τὰ διαβάζεις ὅ- λα...» Καὶ ποῖς νὰ μοῦ τῆλεγε πὼς θάρ- χεταν καιρὸς ποὺ δὲ θὰ διαβάζω τίποτα!

Ἀν μάρεση τώρα, ἄς τὸ ξανακάνω.

Γιὰ τὴν ἐκτύπωση: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΑΛΕΡΟΣ

«Ὁ Ζάκ τὸ διάβασε ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὥς τὸ τέλος...»

(Σελ. 582, στ. α'.)

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΟΙ ΔΙΟΣΚΟΥΡΟΙ

Άγαπητοί μου,

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ τ' ὁ Ἀλέξανδρου Μωραϊτίδη, τοῦ Σκιαθίτη διηγηματογράφου, φέρνει στὸ νοῦ μας καὶ τὸν ἄλλον ποὺ εἶναι ἀπὸ χρόνια πεθαμένος, τὸν Παπαδιαμάντη. Τὸς ἔλεγον μὴ φορὰ «Οἱ Διόσκουροι». Ἀλέξανδροι, βλέπετε, κι' οἱ δύο, Σκιαθίτες κι' οἱ δύο, ἡθογράφοι τοῦ νησιοῦ τους κι' οἱ δύο, θρήσκοι ἀκόμα κι' οἱ δύο, ἔμοιαζαν σὰν δύο στάλες νερό. Κι' ἀποτελοῦσαν ἓτσι κατὰ τὸ παράδειγμα καὶ τὸ ξεχωριστὸ στὴ Λογοτεχνία μας: Ἦταν δύο κι' ἦταν σὰν ἕνας. Ἀλλὰ καὶ δύο στάλες νεροῦ παρουσιάζουν κάποτε μεγάλες διαφορὲς μεταξύ τους: φτάνει νὰ τίς παρατηρήσῃ κανεὶς μὲ τὸ μικροσκόπιο. Ἔτσι κι' αὐτοὶ οἱ Διόσκουροι. Ἀν τὸς ἐξετάσῃ καὶ ἕνας καλὰ, βρίσκει πὼς διαφέρουν πολὺ.

Ἄλλο τὸ διήγημα τοῦ Παπαδιαμάντη κι' ἄλλο τοῦ Μωραϊτίδη. Ὅπως εἶπε κι' ἕνας κριτικός, ὁ Παπαδιαμάντης, γλυκός, εἰδυλλιακὸς καὶ φυσιολάτρης, θύμιζε τὴ φλογέρα τοῦ βοσκό. Βαρὺς, ἠθικολόγος, διδακτικός, ὁ Μωραϊτίδης ἦταν σὰν τὸ τραγούδι τοῦ βαθύφωνου, τοῦ μπάσου. Μεγάλῃ διαφορὰ κι' αὐτὴ, βασικὴ μπορούμε νὰ ποῦμε ὕπῃρχε ἕως κι' ἄλλη, ἀκόμα ἴσως πὺς μεγάλη: Ὁ Παπαδιαμάντης ἦταν πολὺ ἀνεπὶ διηγηματογράφος, δημιουργός, ποιητής, ἀπὸ τὸν Μωραϊτίδη. Τὰ ἔργα τοῦ πρώτου στέκονται πολὺ πὺς ψηλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ δεύτερου. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὁ Μωραϊτίδης ἦταν πὺς λόγιος, πὺς σοφός, πὺς διαβασμένος. Φιλόλογος, βλέπετε, καθηγητής· ἐνῶ ὁ καίμενος ὁ Παπαδιαμάντης φτωχοῦσε μόνο ἀπὸ τὴν πέννα του, μεταφράζοντας κυρίως γιὰ ἐφημερίδες, ἀπὸ ἀγγλικά ποὺ τάξερε περίφημα. Γιατὶ πρωτότυπα διήγηματα δὲν ἔγραφε παρὰ δύο τρία τὸ χρόνο, τίς μεγάλες γιορτές, τὰ Χριστούγεννα, — κι' ἦταν ὁ καθυστερημένος χριστουγεννιάτικος διηγηματογράφος ἀνάμεσα στοὺς Ἕλληνες, — τὸ Πάσχα, τὸ Δεκαπενταῦγουστο. Τὸ ἴδιο σχεδὸν κι' ὁ ἐρασιτέχνης Μωραϊτίδης, ὁ διηγηματογράφος-καθηγητής. Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ γιορτινὰ, ἔγραφαν κάπου-κάπου κι' ἄλλα διάφορα διήγηματα. Καὶ καθὼς ἡ ζωὴ τους στάθηκε πολὺχρονη, ἄφρσαν κι' οἱ δύο πολλοὺς τόμους διηγημάτων. Ὁ Παπαδιαμάντης ἔγραφε καὶ δύο τρία μυθιστορήματα. Ἐν' ἀπ' αὐτὰ, ἡ «Φόνισσα», εἶναι γιὰ μὲνα τὸ ἀριστοῦργημά του. Ὁ Μωραϊτίδης πάλι, ποὺ ταξίδευε δῶ κι' ἐκεῖ, ἔγραφε καὶ πολλὰς Ταξιδιωτικὰς Ἐντυπώσεις. Ἀκόμα καὶ κάποια ἱστορικὰ δράματα, «Πόλεως Ἀλωίς» καὶ ἄλλα.

Πολλὲς φορὲς θάτυχε ν' ἀκούσετε, ἢ νὰ διαβάσετε, — ἴσως καὶ στὰ «Νεοελληνικά» τοῦ σχολείου, — πὼς ὁ Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης κι' ὁ Ἀλέξανδρος Μωραϊτίδης εἶναι οἱ μεγαλύτεροι Ἕλληνες διηγηματογράφοι. Αὐτὸ δὲν εἶναι σωστὸ. Ἐξοχοὶ βέβαια κι' οἱ δύο, κι' ὁ Παπαδιαμάντης ἐξοχώτερος, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ἀλλὰ καὶ τῶν δύο ὁ ὀρίζοντας ἦταν κάπως στενός, περιορισμένος. Ὅση ποίησις κι' ὁμορφία κι' ἀνεῖχε ἡ ἡθογραφία τους, — τοῦ Παπαδιαμάντη προπάντων, — πάντα ἦταν ἡθογραφία, δηλαδή εἶδος διηγήματος παρακατινὸ. Ἄλλοι διηγηματογράφοι, ὅστερα ἀπ' τοὺς Διόσκουρους τῆς Σκιάθου, ἡ σύγχρονοί τους, πλάτυναν τὸν ὀρίζοντα τῆς ἡθογραφίας κι' ἀνύψωσαν τὴ νεοελληνικὴ διηγηματογραφία καὶ μυθιστοριογραφία, ποὺ ἀνυψώνεται κι' ἐλπίδα. Αὐτοὶ καλλιέργησαν τὸ ψυχολογικὸ διήγημα καὶ τὸ κοινωνικὸ μυθιστόρημα, πράγματα ποὺ οἱ δύο Σκιαθίτες σχεδὸν τ' ἀγνοοῦσαν. Καὶ τὸ κυριώτερο: δὲν ἔκαμαν τίποτα γιὰ τὴ γλῶσσα. Ἐγράψαν σὲ μιὰ καθαρεύουσα ἢ ἀνάμικτη, ποὺ δὲ εἶναι καθόλου, μὴ καθόλου λογοτεχνική. Ἐνῶ ἄλλοι, σύγχρονοί ἢ κατοπινοί, γράφοντας διήγηματα καὶ μυθιστορήματα, ἐμόρφωσαν μιὰν ἀπλή λογοτεχνικὴ γλῶσσα, ζωντανή, ἐνιαία, ὁμοιόμορφη κατὰ τὸ δυνατό, μὲ μιὰ γραμματικὴ, καὶ μπορούμε νὰ ποῦμε πὼς ἔλυσαν πὺς τὴ γλωσσικὴ ζήτημα.

Ἐ, αὐτὸ τὸ ζήτημα, τόσο ζωτικὸ γιὰ τὴ Λογοτεχνία μας καὶ γιὰ τὸ ἔθνος μας, οἱ Διόσκουροι τῆς Σκιάθου δὲν ἤθελαν οὔτε νὰ τὸ ξέρουν. Θύμωναν μάλιστα ὅταν τοὺς μιλοῦσαν γιὰ γλῶσσα. Ἔτσι τὰ ἔργα τους σὰ γλωσσικὰ κείμενα, σὰν ὑποδείγματα νεοελληνικῆς πεζογραφίας, δὲν ἔχουν καμμία ἀξία. Διαβάζοντάς τα, ὁ σημερινὸς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τὰ μεταφράσῃ πολὺ περισσότερο ὁ ἀγριανός. Νὰ τί δὲ θὰ συμβῇ ποτέ, στὸν αἰῶνα, μὲ τὰ ἔργα τοῦ Βλαχογιάννη, τ' Ὁ Καρκαβίτσα, τοῦ Χατζόπουλου, τῆς κυρίας Δέλτα, τοῦ Θεοτόκη. Ὅπως καὶ μὲ τὸν «Ἐρωτόκριτο» τοῦ Κορνάρου, ποὺ ἀν καὶ πέρασαν τρεῖς αἰῶνες ἀπὸ τότε ποὺ γράφτηκε, παίζεται σήμερα, διασκευασμένος σὲ δράμα, χωρὶς ν' ἄλλαχθουν παρὰ δύο-τρὲς λέξεις! Γιατὶ; γιατί ὁ Κρητικὸς ποιητὴς ἔγραψε τότε τὸ ἔπος του στὴ γλῶσσα ποὺ μιλοῦσε. Κι' ἡ γλῶσσα αὐτὴ, κατὰ βάση, εἶναι ἀκόμα ἡ ἴδια, ἔπως θάναί πάντα. Ἐνῶ ἀν ἐπρόκειτο νὰ παιχθῇ σήμερα ἡ «Φαῦστα» τοῦ Βερναρδάκη, ποὺ δὲν πέρασαν οὔτε 50 χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ γράφτηκε, θάπρεπε νὰ μεταφραστῇ ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Αὐτὸ νὰ κοιτάζετε...

Πάντα ὡστόσο, στὴ Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία, οἱ Διόσκουροι τῆς Σκιάθου εἶ-

ναι δύο φυσιογνωμίες ξεχωριστές. Διαφέρουν ἀπὸ τοὺς συγχρόνους τοὺς πολὺ, κι' ἀκόμα περισσότερο ἀπ' τοὺς σημερινούς. Ἀπλοὶ ἄνθρωποι, ἀπείριτοι, εὐσεβεῖς, ἐνάρτεοι, μετρίφρονες. Ὁ Παπαδιαμάντης ἔφελνε στὴς ἐκκλησιές, συναναστρεφόταν ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ, καθόταν στὸ καφεενδῆκι τῆς Διζαμενῆς, — τὸ μόνο του «κέντρο». — ἔτρωγε στὴν ταβέρνα καὶ... τὸ θεωροῦσε ἀμάρτημα νὰ σταθῇ νὰ τὸν ζωγραφίσουν ἢ νὰ τὸν φωτογραφίσουν. Μὲ χίλια στανὰ ὁ Παῦλος Νιρβάνας τοῦ πῆρε κάποτε μιὰ φωτογραφία, — τὴ μόνη δὲ ποὺ ὑπάρχει κι' ἀπ' αὐτὴν ἔχουν γίνεῖ ὅλες οἱ δημοσιευμένες εἰκόνες τοῦ διηγηματογράφου.

Πὺς νοικοκυρεμένος, πὺς καλοντυμένος ἦταν ὁ Μωραϊτίδης, ὁ καθηγητής. Ἀλλὰ κι' αὐτὸς εἶχε τὴν ἴδια μανία μὲ τὰ θρησκευτικὰ καὶ τὸ σπῆτι του τῶς γεμάτο εἰκονίσματα, μαγουάλια καὶ λιθανιστήρια σὰν ἐκκλησιὰ. Τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του, γέρος πιά, ὁ συγγραφέας τὰ περνοῦσε καλογερικά. Στὸ τέλος ἀποφάσισε νὰ γίνῃ καὶ σωτὸς καλόγερος. Ἐφυγε, στὴ Χαλκίδα νομίζω, προχειρίστηκε ἀπὸ τὸ δεσπότη, καὶ μὲ τὰ ράσα του, μὲ τὰ μακριὰ γένεια του, μὲ τὸ ραβδί του, πῆγε νὰ μονάσῃ στὴ Σκιάθου, ὅπου πέθανε σὲ λίγον καιρὸ.

Αὐτὴ ἡ φυγὴ κι' αὐτὸς ὁ θάνατος τοῦ Μωραϊτίδη θυμίζουν τὴ φυγὴ καὶ τὸ θάνατο τοῦ Τολστόι. Ἔτσι κι' αὐτὸς, γιὰ νάναί συνεπὴς πρὸς τὸν ἑαυτὸ του καὶ τὴ διδασκαλία του, ἀποφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς δικούς του, τὴν ἀνεσὴ του, τὰ πλούτη του, καὶ νὰ πάῃ μακριὰ, νὰ ζήσῃ σὰν ἕνας φτωχὸς ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ στὸν πρῶτο σταθμὸ τοῦ «ἀπολυτρωτικοῦ» ταξιδιοῦ του, ὅταν κοιμήθηκε σ' ἕνα χάνι, κρυολόγησε καὶ πέθανε σὲ λίγες ἡμέρες. Ἄλλο βέβαια τὸ ἱδανικὸ τοῦ Τολστόι, ἄλλο τοῦ Μωραϊτίδη. Ὁ «χριστιανισμός» τους εἶχε μεγάλη διαφορὰ. Ἀλλὰ κι' οἱ δύο ἦσαν ἄνθρωποι μὲ ἱδανικὸ, ποὺ ἔζησαν καὶ πέθαναν γιὰ τὸ ἱδανικὸ τους. Ἐ, αὐτὸ δὲν τὸ κάνουν οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι...

Σὰς ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΡΗΤΑ

81.

Γι' ἀκατόρθωτα ἀν δὲν τρέχῃς
Κι' ἀν ἀρκῆσαι σ' ὅ,τι ἔχεις,
Μὲ τιμὴ καὶ μ' ἐργασία,
Μὰ κι' ἀν δὲν φθονεῖς κανένα
Γι' ἀγαθὰ, περιουσία,
Θὰ περνᾷς εὐτυχισμένα.

82.

Μόνο μὲ φίλων συντροφιά
Οἱ λύπες μας, ποὺ σὰν καρφιά
Τὰ στήθη μας τρυπᾶνε,
Κάνουν τοὺς πόνοὺς μας σιγῆς.
Μὰ σὰ μᾶς βρίσκουν μοναχοὺς,
Βαθιά τὸν πόνο πάνε.

CHEF

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΟ ΑΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟ ΒΙΟΛΙ

Μέσ' στὴ σοφίτα πεταγμένο
ἕνα πολὺ παλιὸ βιολί,
μένει ἐκεῖ λησιμονημένο
ἀπὸ τὸ χρόνο τὸν πολὺ.

Ἀραχνιασμένο, σκονισμένο,
— τὸ μαγεμένο μὴ φορὰ, —
ἔδω καὶ κεῖ ναι φαγωμένο
ἀπὸ σαράκι μ' ἀπονία.

Στὸ τελευταῖο παίξιμό του
σκόρπιζε θλίψη περισσή,
σὰ νὰ νιώθε τὸν τελειωμὸ του,
τὴ μοῖρα του τὴ φθονερή!

Μέσ' στὴ σοφίτα ξεχασμένο
τὸ παλιωμένο αὐτὸ βιολί,
μοιάζει πουλάκι βουβαμένο
ποῦ ἀπὸ καιρὸ πιά δὲ λαλεῖ.

Αἶσλος

ΕΚΑΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝΑ

Ἔχετε αἰστανθεῖ αὐτὴ τὴν ἰ-
διαίτη εὐχαρίστηση, ὅταν σφυ-
ρίζει τὸ τραῖνο; Φεύγετε! Σὲ
λίγο θὰ δοῦμε γὰ μὲς, θὰ δοῦ-
με λειβάδια πράσινα, κήπους ἀν-
θισμένους, μικρὰ ὀλόλευκα σπι-
τάκια. Κι' ἔπειτα μιὰ γαλανὴ
θάλασσα ν' ἀπλώνεται στὸ πλάι
τοῦ τραίνου, καὶ τὸ ἐλαφρὸ τῆς
κῆμα νὰ σβύνῃ σὲ μιὰ μεγάλη
ἀμμουδιά. Πηγαίνουμε πρὸς τὴν
Ἑλευσίνα. Τὸ κούνημα τοῦ τραί-
νου κλείνει τὰ μάτια. Εἶναι τὸ
σο γλυκὸς αὐτὸς ὁ ὕπνος στὸ
τραῖνο!..

Φτάσαμε! Νὰ ἡ Ἑλευσίνα μὲ
τὰ ἐργαστήριά της, τὰ φουγέ-
ρα της... Προχωροῦμε σ' ἕνα μαγαζάκι
ὅπου θὰ φάμε τὸ μεσημέρι, κι'
ἀφήνουμε τὰ πράγματά μας. Καὶ
ἔκινουμε νὰ δοῦμε τὴν προκυ-
μαία καὶ τὴν πόλη. Ἡ προκυνο-
μαία ἡ θάλασσα ἔσπλώνεται γε-
γάλην ὁμορφίαν καὶ μυστήριον ἐμ-
πρός μας. Στὸ βάθος τῆς ἡ Σα-
πὸς μας. Καὶ οἱ ἡσυχὸι δρόμοι
λαμάν. Καὶ οἱ ἐκκλησιὰ παι-
τῆς πόλης μὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ
δάμνα, ποὺ σταματοῦν τὸ παιχί-
δι γιὰ νὰ μᾶς ἰδοῦν...

Γυρίσαμε στὸ μαγαζάκι ὅπου τὸ
τραπέζι μᾶς περιμένει στρωμένο.
Τί πεῖνα! Ἰσως ὁ δρόμος καὶ ὁ
καθαρός ἀέρας μᾶς ἀνοίξε τόσο
πολὺ τὴν ὄρεξιν...

Ἀπομεινόμερο. Ἀνεβαίνουμε ἀρ-
γὰ τὸ μονοπάτι τοῦ λόφου ὅπου
εἶναι τὸ Μουσεῖο. Ὁ καιρὸς ὅμως
ἔχει χαλάσει. Φτάσαμε. Ἐνας
παγωμένος βοριάς μᾶς χτυπᾷ στὸ
πρόσωπο, τὰ στάχια γέρνουν σὰ
χτυπημένα ἀπ' τὸ δυνατό ἀνερό.

Μπαίνουμε στὸ Μουσεῖο, πε-
ριεργαζόμαστε τὶς ἀρχαιοτήτες.
Ἄπ' ὅλα μ' ἀρέσει ὁ Ἀντίνοος
μὲ τὸ γλυκὸ καὶ περφηανὸ ὄφρος
τοῦ. Φεύγουμε. Κάποιος θέλει νὰ
τραγουδήσῃ, μὰ ὁ ἀέρας τοῦ κό-
βει τὴ φωνή. Πὼς χάλασε ὁ και-
ρός... Φυσάει, φυσάει πάντα,
καὶ λίγο πρὶν φτάσουμε στὸ μα-
γαζάκι, ὁ οὐρανὸς σκοτεινιάζει
καὶ χοντρές στάλες βροχῆς ἀρχί-
ζουν νὰ πέφτουν. Μὲ τὴν εὐθυ-

μη παρέα μὲτα στὸ μαγαζάκι,
μὲ φωνὲς καὶ γέλια, ξεχνοῦμε τὴ
βροχή. Ἀλλὰ ἡ ὥρα περνᾷ, πρέ-
πει νὰ προφτάσουμε τὸ τραῖνο.
Τρέχοντας μὴ βροχοῦμε, φτάνου-
με στὸ σταθμὸ. Καὶ σὲ λίγο, σὰν
ἄγγελος σωτηρίας, βλέπουμε τὸ
τραῖνο νὰ φτάνῃ. Στὰ κλειστὰ
βαγόνια τοῦ βρίσκουμε ὅλοι κα-
ταψύγιο. Ξεκινοῦμε. Μέσ' στὴν
ταχύτητα τοῦ τραίνου, τρεμολάμ-
πουν ἀπὸ μακριὰ κάπου-κάπου
τὰ φωτῆα τῆς Ἑλευσίνας ἀνά-
μεσα στὰ δέντρα.

Κρινάκι

ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΠΟΥ ΚΛΑΙΕΙ

Κάθε βραδιά ποὺ τὸ φεγγάρι,
μὲ τίς ἀμυδρές του ἀχτίδες, δί-
νει τὴν περιῶν ἐκείνην χάριν στὴς
μοχρὸβόλες ἀπὸ τὰ διάφορα χορ-
τάκια ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, οἱ
νεράιδες βγαίνουν χροιασμένες
καὶ μὲ τὸ ρυθμικὸ τους βῆμα
διευθύνονται πρὸς τὰ βράχια,
ποὺ φαίνονται σὰ νὰ προσέχουν
μὴπως ταράξῃ κανεὶς τὸ νερὸ
ποὺ μένει ἀσάλευτο στὴν ἀγκα-
λιά τοῦ μικροῦ λιμανιοῦ.

Στὶς κορφές τοῦ κάθε βράχου
ἀρχίζουν τοὺς ζωτικὺς τὸν χο-
ροῦς, ἀφίνοντας τίς σάρτες τους
νὰ κυματίζουν στὸν ἀέρα.

Μὰ κάποιο βράδυ, μιὰ νεραϊ-
δοῦλα, χορεύοντας, εἶδε τὸ πὺς
ὁμορφο καὶ μεγαλόκαρδο τοῦ
χωριοῦ παλληκάρου γὰ θέλει νὰ
πηδήξῃ τὸ ποτάμι, καθ' ἡλὰ στὸ
λαχταριστὸ του ἄλγος. Ζήλεψε
τὸ μεγάλο του θάρρος καὶ τὴν
χάρι, τάρπαξε καὶ τὸ βούτηξε
μέσ' στὰ βαθιά νερά... Δὲν
ἐαναβῆκε ἀπὸ τότε οὔτε ἡ νε-
ραῖδα, ἀπὸ τὸ παλληκάρου ἀπο-
κοιμήθηκε γλυκὰ στὸ νεράιδικο
νανούρισμα, γιὰ νὰ μὴν ἐπιζητήσῃ
ποτέ...

Στὸν κόσμο πίσω δὲν
ἄφινε παρὰ μιὰ ἀδελφή, γλυκὴν
μαλαχοῦν. Γι' αὐτὴν ἀφῆκε ν'
ἀκουστῇ μέσ' στὴν σιγαλιά τῆς
νύχτας ὁ ὕστερνος τοῦ πόνου
τοῦ βόγγου...

Καὶ τώρα, τὰ κύματα, σὰν παί-
ζουν στὴν ἀκροποταμιά, μοιρολο-
γοῦν αἰῶνα μὲ θλιβερὸ φλοῖστρο,
σὲ ἴδιο πάντα τόνο, τὸ χαμὸ τοῦ
παλληκαριοῦ...

Ἀνδαλουσία

Η ΑΓΓΕΛΑΔΑ ΜΑΣ ΓΕΝΝΗΣΕ

Πέρασαν δύο-τρὲς μῆνες ἀπὸ
τότε ποὺ εἶχε οἶζε ἐκεῖνο τὸ
πολὺ ζῖον· καὶ ἡ κοιλιά τῆς Βαγ-
γελιώς μᾶς ὀλοένα μεγάλωνε καὶ
δὲν μπορούσε νὰ περπατῇ πολὺ
καὶ γρήγορα.

Μιὰ βραδιά ποὺ καθόμαστε
γύρω ἀπὸ τὴ φωτιά καὶ μὲ με-
γάλη προσοχὴ ἀκούγαμε κάποιο
παραμῦθι ποὺ ἔλεγε ἡ γιαγιά,
ἔξαφνα ἀκούστηκαν τὰ μουγγό-
σματα τῆς Βαγγελιώς. Τὸ παρα-
μῦθι ἔπαψε, καὶ μεμιάς σηκο-
ύθηκαν ἀπὸ τὴ φωτιά, ἀνάβηκε
τὴ λάμπα καὶ κατεβήκαμε κάτω
στὸ μικρὸ κατώγι ποῦχαμε μο-

νάχη τὴ Βαγγελιώ, γιὰ νὰ μὴ
τὴ χτυποῦν τὰ ἄλλα ζῶα τοῦ σπι-
τιοῦ μας.

Τὸ χορτάρι ποὺ τῆς εἶχαμε οἶ-
ξει στὸ παχνὶ δὲν τῶς πειράζει
καθόλου. Μόνο μαζωμένη σὲ μιὰ
πλευρὰ τοῦ κατωγιοῦ, μουγγί-
ζε δυνατὰ.

Ἀνίσχυη ἀπὸ τοὺς πόνους ποὺ
ὑπέφερε, πότε καθόταν, πότε
σηκωνόταν, πότε στριμωχνόταν,
δὲν τὴ χωροῦσε ὁ τόπος. Δὲν
πέρασε πολλὴ ὥρα, καὶ τὰ μουγ-
γίσματα τῆς Βαγγελιώς ἔβγαί-
ναν ἀπὸ μέσα τῆς δυνατότερα
καὶ σπαρακτικώτερα.

Στὴν ἀγωνία τῆς αὐτῆς, στὸ
μεγάλο τῆς πόνο, ἀπὸ τὴ μιὰ
μεριά χαιροῦμαι, γιατί σὲ λίγο
θὰ εἶχα ἕνα μωσαράκι, ἀπὸ τὴν
ἄλλη ὁμως λυπόμουν, γιατί ἔ-
βλεπα τὸ ζῶο νὰ τυρανιέται.

Σὲ λίγο ἡ Βαγγελιώ μᾶς ἔκα-
με ἕνα χαριτωμένο μωσαράκι.

Ἔνας βαθὺς ἔσκουραστὸς ἀ-
ναστεναγμοὺς ἔφυγε ἀπ' τὰ στήθη
τῆς.

Γύρισε κατόπι, κούνησε μὲ τὰ
πλατιά καὶ ἀφριμένα ἀπὸ τὸν
κόπο ρουθόνια τῆς τὸ μικρὸ,
τόλπειρε καλὰ-καλὰ, καὶ σιγά-σι-
γὰ τὸ μωσαράκι σηκώθηκε στὰ
πόδια του. Εἶχε τὸ χρώμα τῆς
μάννας του, κίτρινο, μεγάλα
μαῦρα μάτια καὶ λεπτὰ ποδαρά-
κια. Κι' ἀπὸ τὸ ὅδωσέ το πρῶτο
γάλα, «τὴν κορφή» ποὺ λέγε, ἡ
Βαγγελιώ ἔσπληθηκε ἡσυχῇ, ὅ-
στερα ἀπὸ τόσους κόπους, ἔχον-
τας στὴν ἐγκαλιά τῆς τὸ μικρὸ.

Τὸ κοιτάξαμε ἀχόρταγα, τὸ
χαϊδεύαμε, τὸ φιλοῦσαμε καὶ δὲν
μπορούσαμε νὰ τὸ χορτάσουμε.
Κλείσαμε τὴν πόρτα τοῦ κατω-
γιοῦ καὶ πήγαμε νὰ κοιμηθοῦμε,
ἀλλ' ὁ νοῦς μας ἦταν ὅλο στὸ
μωσαράκι καὶ στὴ Βαγγελιώ μας.

Ἡπειρωτικὸς Ἀέας

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ

ΣΤΗΝ ΑΙΟΥΣΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποὺ πηγαί-
νουν στὸν κινηματογράφου καὶ
πληρώνουν γιὰ νὰ δοῦν ἕνα συγ-
κινητικὸ δράμα ἢ μιὰ ξεκαρδι-
στικὴ κωμωδία — ὅπως θὰ λέγει
τὸ πρόγραμμα — κοιτᾶζον βέ-
βαια διαρκῶς τί κάνει ὁ κινημα-
τογράφος. Ἀλλ' ἀν, ἀντὶ νὰ
κοιτάζον τὸν κινηματογράφο,
κοιτάζαν γύρω τους, θάβλεπαν
πολὺ ἀστεία πράγματα. Μέσα
στὴν αἴθουσα, τὴ μισὴ ἀπὸ τὸ
σκοτάδι, ὅλοι φαίνονται σὰν ἀ-
κίνητα φαντάσματα, σὰν ἀφῆρα
ἀγάθια. Ἀλοιμονο σὲ κείνον
ποὺ θὰ ψυθυρίσῃ κατὰ τὸν πλάι
νοῦ του. Ἀμέσως εἰκοσι ἄνθρω-
ποι, ποὺ νομίζον ὅτι θὰ ἐνο-
χλήθῃ τὴν προσοχὴ τους ἀπ' τὸ
ψυθυρίσμα, εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ φω-
νάσουν θυμωμένοι:

Σόσος!

Ἔπειτα ἀπ' αὐτὴ τὴ διαταγή,
δύσκολα κανεὶς ἔξακολουθεῖ νὰ
ψυθυρίσῃ.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁμως γίνονται
καὶ μεταφορὰ κατωρθώματα.
Μεταξὺ τῶν τεσσάρων ἀνθρώ-
πων ποὺ βλέπουν τίς γαλλικὰς
ἐπιγραφὰς καὶ δὲν καταλαβαί-

νουν τίποτα, ὑπάρχει ὁ γαλλο-
μαθὴς ποὺ ἀναλαμβάνει νὰ τους
τίς μεταφράσῃ.

— Λέ κολὸν βιὲν ὦ μπάλ — Οἱ
κολόννες τοῦ μπάλου.

— Ποῦ εἶναι οἱ κολόννες;
— Δὲν τίς βλέπετε ἐκεῖ; Νά,
αὐτὰ τὰ ξύλα ποὺ στέκονται ὀ-
ρθὰ, γαλλικά καὶ λέγε κολόννες.
Σὲ λίγο νὰ ἐφαρμογὴ τῆς με-
θόδου.

Λέ καραβάν — ἡ καραβάνα.
Ἀλλ' ἀντὶ τῆς καραβάνας, φα-
νερόνεται μιὰ ὀλόκληρη συνο-
δεία μεταναστών.

Ἀ' ἐξιασιόν... Ἀ, κατάλαβες;
νά, τώρα αὐτὸς θὰ πεθάνῃ. Αὐ-
τὸς ὁ ἀμερικανὸς ἀξιομαχὸς
ποὺ τὸν πλήγωσαν οἱ ἀγριοί, θὰ
πεθάνῃ.

Πραγματικὸς ὁ πληγωμένος
ἀξιομαχὸς, γιὰ νὰ κἀνὴν τὸ χα-
τήρι τοῦ μεταφραστῆ, πεθαίνει,
κι' αὐτὸς πιά ποτ' ἔχει πλεονέ-
κτη δὲν γνωρίζε τὰ μυστικά τῆς γαλλί-
κῆς γλώσσας. Ἀλλὰ συγχρόνως,
ἀπὸ εἰκοσι μέρη τῆς αἰθουσας,
θεατὰ ἐνοχλοῦμενοι φωνάζουν:

Σόσος!

Καὶ ὁ μεταφραστὴς ξαφνικὰ
καὶ παντὶ τὰ γαλλικά, μὰ πὺς
πολὺ γιατί οἱ ἐπιγραφὰς γίνονται
πολύπλοκες καὶ θὰ τὰ ἔκανε
θάλασσα.

Ἡ πράξη βρίσκειται στὸ κυ-
ριώτερο μέρος τῆς, ἕνα τελευ-
ταῖο σόσος! ἀκούγεται, καὶ τὸ
βαθὺ στοτάδι γίνεται φῶς.

Τελείωσε.

Ἀγνωστὴ

Η ΑΝΑΜΝΗΣΗ

Ὅλα φεύγουν καὶ τίποτα
στὸν κόσμο αὐτὸ δὲν μένει,
Σὰν διαβατάριο πουλὶ
ποὺ βιαστικὰ διαβαίνει.

κροί και μεγάλοι, άγκαλιασμένοι όλοι σαν άδελφία, περιμένουμε το διευθυντή για να τον αποχαιρετήσουμε . . .

Με δακρυσιμένα μάτια και με κατεβαμένο κεφάλι απ' τη μελαγχολία, φεύγουμε ένας-ένας. 'Απαλά-απαλά χαϊδεύουμε τα δέντρα, τα λουλούδια, το κάθε τι, γιατί αυτό μας φέρνει στη μνήμη μιιά γλυκειά ιστορία.

Ο διευθυντής με δακρυσιμένα μάτια στέκεται στην πόρτα και μάς κοιτάζει. Τέλος μπαίνει μέσα, γιατί κι' αυτό η συγκίνηση έχει κορυφωθεί . . .

Παιούσι ! Θεέ μου, τί χαρά ! τί απόλαυση ! Κι' όμως θάοδη ή μέρα που, βαριεστημένοι απ' όλα αυτά τάχαθ, θά ζητήσουμε πάλι με λαχτάρα τη μαθητική ζωή... Και τότε θά ψιθυρίσουμε με πίκρα : «Παιούσι ! Θεέ μου τί βάσανο ! Δεν άρχίζει πάλι το σχολειό ;»

Μικρός 'Αρτίστας

Ο ΣΚΑΗΡΟΤΕΡΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

Κάποτε, σ' ένα χωριό της Γερμανίας, καθόρθωσαν επιτέλους να πιάσουν τον αίτιο της καταστροφής των σπαρτών. Ήταν ένας τυφλοπόντικας. Έκείνος που τον έπιασε, για να έπαινε θή για την πράξη του, πήγε τον τυφλοπόντικα στον πάρεδρο του χωριού. 'Ο πάρεδρος θέλησε να τον τιμωρήσει άσπρηά μπουστός σ' όλους, γι' αυτό τους διέταξε να μαζευθούν την άλλη μέρα.

Την όρισμένη ώρα ήταν όλοι μαζεμένοι. 'Ο πάρεδρος τους ρωτούσε καθένα ποιά θάνατο προτιμούσε για τόν δράστη. 'Αλλοι έλεγαν να τον κάρουν, άλλοι να τον σουβλίσουν, άλλοι να τον βάλουν ζωντανό να βράση, άλλοι να τον σκοτώσουν με τις πέτρες, κτλ.

Ο πάρεδρος, άφου άκουσε όλες τις γνώμες, έρριξε ένα πλάγιο βλέμμα σ' ένα σιδερένιο κουτί που ήταν δίπλα του και είχε μέσα τον τυφλοπόντικα. Έβυσε λίγο το κεφάλι του, έστριψε το μπουστάκι του, χαίδεψε την κοιλιά του και είπε :

— Φίλοι συμπολίτες, πρέπει βέβαια να τιμωρήσουμε αυτόν έδω τον άθλιο πολύ άσπρηά για τὰ μεγάλα κακά που μάς έκανε. Έσείς μου είπατε πολλούς σκληρούς θανάτους, αλλά έγω σκέφτηκα τόν πιο σκληρό απ' όλους. Δεν πρόκειται να τόν βράσουμε, ούτε να τόν κρεμάσουμε, ούτε να τόν σουβλίσουμε, ούτε να τόν ψήσουμε, αλλά να τόν... θάψουμε ζωντανό !

Οί χωριοί χόρηξαν όταν άκουσαν την τόσο έξυπνη ιδέα του πάρεδρου τους. 'Αμέσως δέχτηκαν, πήραν τον τυφλοπόντικα και «έν πομπή και παρατάξει» πήγαν και τόν έθαψαν χωρίς τόν κουτί, βέβαιον πιά ότι πήγε απ' τόν σκληρότερο θάνατο !.

(Από τόν Γερμανικό)

Ουράνιον Τόξον

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Η Παπαρούνα διαβάζει πως μερικά ζώα μένουν ναρκωμένα όλο τόν χειμώνα.

— Εύτυχισμένα ζώα ! άναγκάζει έγω ή κακομοίρα, ούτε δέκα όρες δεν μ' αφήνουν να ναρκωθώ στο κρεβάτι, παρά μου μπηγουν τις φωνές να σηκωθώ ! . .

Μικρομέγαλη

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ ΤΟΥ 1928

Παρακάτω δημοσιεύεται ή προκήρυξη του Δημοψηφίσματος για τὰ Ψευδώνυμα τού 1929. Έκεί θά ιδούν οί νέοι συνδρομητές τούς δρους του ένδιαφέροντος αυτού Διαγωνισμού, που ό σκοπός του είναι να κάνει τὰ Διαπλάσσιμα να παίρνουν όσο τόν δυνατό πιο ώρατα ψευδώνυμα με τήν έλπίδα να βραβευθούν.

Έδω δημοσιεύονται τ' αποτελέσματα τού περσινού. Είχε προκηρυχθεί με τούς ίδιους δρους, κι' άπό τὰ Ψηφοδέλτια που μού έστειλαν οί φίλοι μου, δεν έλαβα όπ' έφει παρά μόνο όσα ήταν σύμφωνα με τούς δρους αυτούς.

Α'. ΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ ΤΩΝ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ : 'Αναγεννηθείσα 'Ελλάς, έλαβε ψήφους 385 [40E].

ΔΕΥΤΕΡΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ : 'Ονειροπλήχτρα, 376 [38E]. — Ναύαρχος Μιαούλης 370 [37E]. — Τετραπέρατη, 357 [36E].

ΤΡΙΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ : Φοαγκί-σκος, 308 [31E]. — Τρελλοκόριτος, 285 [29E]. — Νάγκισσος, 251 [26E]. — 'Αμύητος Γελοτοποιός, 243 [24E]. — Μοκοκό, 225 [22E]. — Πορφυρογέννητη, 212 [21E].

ΕΠΑΙΝΟΣ : Γλυκομίλητη, 190 [19E]. — Γόδιος Δεσμός, 175 [17E]. — Μαγεμένο Βασιλόπουλο, 162 [16E]. — Τρελλό Φοιτητάκι, 153 [15E]. — Πίστις-Πατρίς, 136 [14E]. — Αντιγόνη, 127 [13E]. — 'Αχ Πόλη, 108 [11E]. — 25 Μαρτίου, 95 [10E]. — 'Ισπανίδα, 77 [8E]. — Πόνου Δάκρυ, 63 [7E].

Β'. ΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ : Κάρμεν Σύμβα, [40E].

ΔΕΥΤΕΡΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ : 'Ελληνόπουλο, [38E]. — Κολοκοτρώνης, [37E]. — Λυσόχαρτον [36E].

ΤΡΙΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ : Νίνα Τσακίρη, [31E]. — Κούκλα τού Χωριού, [29E]. — Πηλιορείτου Κεράσι, [26E]. — Βασ. Β. Μαλαμής, [24E]. — Έκάβη, [22E]. — Φοιτητής, [21E].

ΕΠΑΙΝΟΣ : 'Αρτεμης, [19E]. — Χρυσανγή, [17E]. — Βασίλειος τών Δασών, [16E]. — Δούλη Δωδεκάνησος, [15E]. — Μπέν Χούρ, [14E]. — Βεατρίκη, [13E]. — Μάρθα, [11E]. — Πολυπαθής 'Ελληνοπούλα, [10E]. — Κορόιδο, [8E]. — Μυμζέλ Νιτούς, [7E].

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΤΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ ΤΩΝ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ ΤΟΥ 1929

1. — 'Εκλέξιμα ψευδώνυμα είναι μόνο όσα φάνηκαν στην 'Αλληλογραφία τού τόνου τούτου, δηλαδή στη στήλη «'Εγκρίσεις Ψευδωνύμων», είτε νέα ψευδώνυμα, είτε ανανεώσεις παλαιών, στά φυλλάδια τὰ άπό 1ης Δεκεμβρίου 1928 μέχρι τού σημερινού.

2. — 'Ως έκλογείς δικαιούνται να λάβουν μέρος στο Δημοψήφισμα : δωρεάν όλοι όσοι θά έχουν ψευδώνυμο έγκυρομένο, και με πληρωμή λεπτών 20 κατά ψήφον, σέ νόμισμα ή γραμματίσμο, οί χωρίς ψευδώνυμο συνδρομητές και τάδελφια των, καθώς και οί κατά φύλλον άγοραστές.

3. — 'Από τὰ ως άνω (§ 1) εκλέξιμα ψευδώνυμα, κάθε εκλογεύς έχει τόν δικαίωμα να ψηφίσει δέκα, άπό ένα δηλαδή έως δέκα, (όσα και όποια θέλει.) Για κάθε όμως ψευδώνυμο πρέπει να στείλει χωριστό Ψηφοδέλτιο και χωριστό εισοσάλεπτο, εάν είναι άπό εκείνους που δεν ψηφίζουν δωρεάν.

Στό ίδιο ψηφοδέλτιο, εάν γραφούν περισσότερα ψευδώνυμα, μόνον ένα, τόν πρώτο γραμμένο, θά ληφθί ήπ' όψει, έστω και άν για τάλλα έστάλησαν εισοσάλεπτα.

4. — Τό ψηφοδέλτιο θά γίνει ως έξης : "Ένα κομμάτι χαρτί όσο είναι περίπου τόν μισό ένός επιστολικού δελταρίου. 'Από τόν ένα μέρος θά γράψετε μόνο τόν ψευδώνυμο που ψηφίζετε. Και άπό πίσω τόν όνομά σας, τόν ψευδώνυμό σας, όσους έχετε, και τόν τόπο της διαμονής σας. 'Ιδού ό τύπος τού ψηφοδελτίου :

Τό εμπρόσθιο μέρος :

Ψηφοδέλτιο τού 1929

Ψηφίζω
τό Ψευδώνυμο :

Ουράνιος Θόλος (π.χ.)

Τό όπίσθιο μέρος :

Ο εκλογεύς :

Γεώργιος Α. Δημητριάδης

Ψευδ. Μπαμπούλας (π.χ.)

'Α θ η ν α ι

5. — 'Επιτρέπεται Α'. Να σταλούν πολλά Ψηφοδέλτια μαζί μέσα στον ίδιο φάκελλο. ("Ένας δηλαδή, άν θέλει, μπορεί νά μαζέψη τὰ Ψηφοδέλτια τών φίλων του, όσα κι' άν είναι, και να τὰ στείλη μαζί με τόν δικό του.) Β'. Να υπογράφουν στό ίδιο, μεγαλύτερο αναλόγως σχήματος, Ψηφοδέλτιο δύο, τρεις ή περισσότεροι 'Εκλογείς, όταν ψηφίζουν όλοι τόν ίδιο Ψευδώνυμο.

Κοινό ψηφοδέλτιο δεν επιτρέπεται μόνο, όταν οί εκλογείς ψηφίζουν Ψευδώνυμα διάφορα. Τότε πρέπει να γίνεται για κάθε ψηφιζόμενο ψευδώνυμο χωριστό κοινό ψηφοδέλτιο.

6. — Δένα ψευδώνυμο, όσα θά συγκεντρώσουν τούς περισσότερους ψήφους, θά βραβευθούν : ένα με Πρώτο Βραβείο, τρία με Δεύτερο και έξη με Τρίτο. 'Επαινο θά πάρουν τὰ κατόπι δέκα Ψευδώνυμα που πλειονοψηφούν.

7. — 'Επίσης θά βραβευθούν και δέκα εκλογείς με κλήρο, ως έξης : 'Από όλους όσους ψηφισαν τόν ψευδώνυμο που έλαβε τόν Πρώτο Βραβείο τών Ψευδωνύμων, θά κληρωθί ένας που θά λάβη επίσης τόν Πρώτο Βραβείο τών 'Εκλογέων. 'Απ' όλους όσους έψηφισαν τόν ψευδώνυμο που έρχεται πρώτο στό Β' Βραβείο τών Ψευδωνύμων, θά κληρωθί ένας και θά έλθη επίσης πρώτος στό Δεύτερο Βραβείο τών 'Εκλογέων. Τό ίδιο θά γίνει για καθέν' άπό τὰ δέκα βραβευθέντα ψευδώνυμα. Με τόν ίδιο τρόπο άπονομηθή κι' 'Επαινος σέ δέκα 'Εκλογείς απ' αυτούς που έψηφισαν τὰ έπαινεθέντα δέκα Ψευδώνυμα.

8. — Δώρα θά λάβουν τὰ ίδια και όσοι έχουν Βραβείο Ψευδωνύμων και όσοι έχουν Βραβείο 'Εκλογέας : οί τού Α' Βραβείου βιβλία 15 δραχμών, οί τού Β' 10 δραχμών και οί τού Γ' 5 δραχμών, κατ' εκλογήν των άπό τις εκδόσεις της Διαπλάσις. Κι' όλοι όσοι θά βραβευθούν, είτε ως εκλογείς είτε ως εκλεχθέντες, δικαιούνται να στείλουν τή φωτογραφία τους να δημοσιευθί.

9. — Έύσημα θάπονομηθούν άπό σαραντά σ' όσους έχουν Α' Βραβείο, είτε ψευδωνύμων, είτε 'Εκλογέων, και αναλόγως σ' όσους έχουν Β' ή Γ' Βραβείο και 'Επαινο.

10. — Ψηφοδέλτια είναι δεκτά άπό σήμερα μέχρι τέλους Μαρτίου 1930.

Δήλωσις. — Οί Μ. 'Αγγελίες τού Δημοψηφίσματος πρέπει να είναι άπολύτως σεμνές και εύπρεπείς, συστάσεις κι' έπαινοι μόνο ψευδώνυμων υποψηφίων, ή άπλές αναγραφές τών ψευδωνύμων αυτών για υπόμνηση. Κατηγορίες, άντεγκλήσεις, πολιτικοί ύπανιγμοί κτλ. δεν δημοσιεύονται.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οί συνδρομηταί μου, όταν λήγη ή συνδρομή των, να τήν ανανεώνουν άμέσως, χωρίς να με υποβάλλουν εις τόν κόπον και τόν έξοδον να τόν ιδιαιτέρως. 'Η έγκαιρη ανανέωση της συνδρομής είναι τόν πρώτιστον χρέος τού καλού συνδρομητού.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οί συνδρομηταί μου, όταν λήγη ή συνδρομή των, να τήν ανανεώνουν άμέσως, χωρίς να με υποβάλλουν εις τόν κόπον και τόν έξοδον να τόν ιδιαιτέρως. 'Η έγκαιρη ανανέωση της συνδρομής είναι τόν πρώτιστον χρέος τού καλού συνδρομητού.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

οί συνδρομηταί μου, όταν λήγη ή συνδρομή των, να τήν ανανεώνουν άμέσως, χωρίς να με υποβάλλουν εις τόν κόπον και τόν έξοδον να τόν ιδιαιτέρως. 'Η έγκαιρη ανανέωση της συνδρομής είναι τόν πρώτιστον χρέος τού καλού συνδρομητού.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ»

'Αθήναι, 42 όδός Εϋριπίδου
τήν 19 Νοεμβρίου 1929.

ΕΙΝΑΙ άδύνατον να παραστήσω τόν ένθουσιασμό που προκάλεσαν τὰ Νέα τού 1930 ! Κατευθυνόμενοι κι' όσοι ήρθαν στέ γραφείο μου αβτές τίς τρεις ήμέρες, — άπό τόν Σεβαστό ως σήμερα που σάς γράφω, — κατευθυνόμενοι κι' όσοι μού έγραψαν μετά τήν άνάγκη τού περασμένου φύλλον. Χαίρονται έχι μόνο γιατί θά διαβάσουν τόσο όρατα πράγματα, αλλά και γιατί θά μπόρουν να ξεσπαθώσουν εύχολώτατα. Και ποίος, λένε, δεν θά θελήσιν να γίνη συνδρομητής σ' ένα περιοδικό που θά δημοσιεύη «Καλύβα τού πάρεμπα-Τόμ», «Τρεις μικρούς αερόστρόφους στό Βόρειο Πόλο», «Βασιλιά της 'Ερήμου» και τόσα άλλα ; . . Τρανν δείγμα τού γενικού ένθουσιασμού είναι κι' ή συρρά ή έγγράφων κι' ανανεώσεων. 'Όστε μπόρω να είμαι εύχαριστήμενη και να έλπίζω, ότι ή κίνησή τού 1930 θά είναι μεγαλύτερη άπό κάθε περασμένο χρόνο.

Η Γελαστή Μικρούλα άπαντά στις παρατηρήσεις τού Ουρανίου Τόξου. Μάλιστα, λέει, τὰ κορίτσια που έχουν ψευδώνυμο και παίρνουν μέρος στην κίνηση, είναι τριπλάσια άπό ταγόρια. 'Αλλά γιατί είναι τριπλάσια ; Μήπως αυτό σημαίνει πως τὰ κορίτσια είναι πιο ένεργητικά, ξεσπαθώνουν πιο πολύ κι' άγαπών τὰ γράμματα και τή Διαπλάσις περισσότερο άπό ταγόρια ; . . 'Όσο για τόν ισχυρισμό ότι τὰ κορίτσια εύκαιρον περισσότερο, ή φίλοι μου δεν τόν παραδέχεται καθόλου. Τό χειμώνα, λέει, κορίτσια κι' άγόρια πηγαίνουν σχολείο. Τό καλοκαίρι επίσης κορίτσια κι' άγόρια έχουν διακοπές. Τί κάνουν όμως τó καλοκαίρι, τρεις μήνες, τάχα ; 'Αναπαύονται κι' όλο άναπαύονται. 'Ενθ τὰ κορίτσια έχουν και τις δουλειές τού σπιτιού : κέντημα, έξοκόνισμα, συρόρισμα, άκόμα και κουζίνα. Και πάλι βρίσκουν και τήν κατάγινοντα και με τή καίρο να καταγίνονται και με τή διάπλάσι. 'Ενθ ταγόρια, που θά μπορούσαν να λύνουν 'Ασκήσεις, να συνθέτουν, να κάνουν ό,τι θέλουν άνενόχλητα, δεν κάνουν τίποτα !

Η ίδια μου παραπονιέται ότι ή Μελαγχολική 'Υπαρξίς έπαψε να τής γράφει, πράγμα που τή λυπεί πολύ. 'Αλλά δεν πιστεύω να προέρχεται άπό δυσάρεσκεια ή παρεξήγηση. Η Μ. 'Υ. θάταν άν άν τόν καίρο άπασχολημένη. Και θά τής γράφει . .

Δέν άμφισβώλλω, 'Ανη Πελαγινέ, ότι τώρα που έχουν και τόν Σύλλογό τους, τὰ καλά μου Πατρικόπουλα θά κάνουν ό,τι μπόρουν για τή διάδοσή μου. Και μπόρουν πολλά, γιατί ή πόλη τους είναι μεγάλη κι' εκατοντάδες παιδιά μπόρουν να βρεθούν εκεί, που νάχουν τὰ μέσα να γίνουν συνδρομηταί. Τό διήγημα και τόν μονόλογο, — για τή Σελίδα Συνεργασίας βέβαια, — θά μού τὰ στείλης να τὰ κρίνω όταν ιδής πως άρχισα πάλι να δέχουμαι. Για τάλλα σύμφωνοι.

Μήν τόν λές αυτό, Κυρά Φροσύνη ! 'Όση κι' άν είναι ή γραμματοπλημύρα μου, δεν είναι παιδί μου που να τόν ξεχνώ, κι' άνησυχούσα και λυπόμουν για τή σιωπή σου. Τώρα μ' άποζημιώνει τ' ώρατό σου γράμμα, συνοδευόμενο κι' άπό τήν ανανέωση της συνδρομής σου, άπό τις πρώτες. Βεβαιότατα

ζώή, όπως έκτιμω τή μαθητική τους. 'Αμ' έγω ; Ποιος τή χαρά μου που θάχω ακόμα δύο φίλες φοιτήτριες ! . .

Τό Δάγωνικό άπαντά επίσης στό Ουράνιο Τόξο. Τά έπιχειρήματα τού είναι εχθρόν τὰ ίδια με της Γελαστής Μικρούλας που άνέφερα παραπάνω. Θά περιορισθώ λοιπόν στό τελευταίο, που είναι αλλοιώτικο. Πρόκειται για τήν παρατήρηση τού Ουρανίου Τόξου ότι ταγόρια μπαίνουν στη ζωή νωρίτερα άπό τὰ κορίτσια, έπομένως δεν μπόρουν να μένουν στην κίνησή πολλόν καιρό. 'Αλλά ούτε αυτό δεν τόν παραδέχεται τόν Δάγωνικό. Γιατί, λέει, όταν ή οικογένεια είναι πλούσια, και ταγόρια τής δεν είναι υποχρεωμένα να έργασθουν για βίοπορισμό, όπως δεν είναι και τὰ κορίτσια της. 'Όταν πάλι ή οικογένεια είναι φτωχή, τόν ίδιο πρέπει να έργασθουν και ταγόρια της και τὰ κορίτσια της. Πού είναι λοιπόν αυτή ή διαφορά ύπέρ τών άγορών ;

— Η ίδια με ρωτά τί πρέπει να κάρη, που τής χρωστούν τόσος έστράδια Μ. Μυστικώ. 'Ιδού ! Να τούς περιμένει ακόμα κανένα μήνα. Κι' ύστερα, με Μικρή 'Αγγελία, και με μεγάλη εύγένεια, να ζητήσιν τόν χρέος απ' όλους εκείνους, όνομαστί, που θά τής χρωστούν ως τότε. 'Ετσι θά ιδούν όλοι, ότι αυτοί οί κύριοι δεν άνταποδίδουν τὰ τετράδια και κανείς πιά δεν θά τούς έμπιστεύεται να τούς στείλη όταν θά ζητήσουν πάλι ανταλλαγές . .

Η Αιλία Μανουσάκη φαντάζεται τή σκοτούρα που έχω με τόσα παιδιά, που τόν ένα μού γράφει για τούτο, τόν άλλο ρωτά για κείνο, τόν τρίτο ζητεί τετράδια, λυσόχαρτα και καθέξής. Θά με πιάνω, λέει, πυρετός. 'Ετσι μοιάζω με μητέρα που έχει πολλά παιδιά κι' ύποφέρει γι' άγάπη τους. 'Αλλά γι' αυτό και τὰ παιδιά μου πρέπει να μ' άγαπών πολύ και να ξεσπαθώνουν.

— Η ίδια μού παραπονιέται ότι ή Μελαγχολική 'Υπαρξίς έπαψε να τής γράφει, πράγμα που τή λυπεί πολύ. 'Αλλά δεν πιστεύω να προέρχεται άπό δυσάρεσκεια ή παρεξήγηση. Η Μ. 'Υ. θάταν άν άν τόν καίρο άπασχολημένη. Και θά τής γράφει . .

Δέν άμφισβώλλω, 'Ανη Πελαγινέ, ότι τώρα που έχουν και τόν Σύλλογό τους, τὰ καλά μου Πατρικόπουλα θά κάνουν ό,τι μπόρουν για τή διάδοσή μου. Και μπόρουν πολλά, γιατί ή πόλη τους είναι μεγάλη κι' εκατοντάδες παιδιά μπόρουν να βρεθούν εκεί, που νάχουν τὰ μέσα να γίνουν συνδρομηταί. Τό διήγημα και τόν μονόλογο, — για τή Σελίδα Συνεργασίας βέβαια, — θά μού τὰ στείλης να τὰ κρίνω όταν ιδής πως άρχισα πάλι να δέχουμαι. Για τάλλα σύμφωνοι.

Μήν τόν λές αυτό, Κυρά Φροσύνη ! 'Όση κι' άν είναι ή γραμματοπλημύρα μου, δεν είναι παιδί μου που να τόν ξεχνώ, κι' άνησυχούσα και λυπόμουν για τή σιωπή σου. Τώρα μ' άποζημιώνει τ' ώρατό σου γράμμα, συνοδευόμενο κι' άπό τήν ανανέωση της συνδρομής σου, άπό τις πρώτες. Βεβαιότατα

που είναι προτερήμα αυτό, «να θέλεις να κάνεις γρήγορα τις δουλειές σου και να μην περιμένεις την τελευταία στιγμή». Στά τελευταία αυτά φυλλάδια, όπου είχα να δημοσιεύω τόσα υποχρεωτικά, άπαραιτήτα, δεν ήταν δυνατό να χωρέσιν κι' ή Κυριακή. 'Αλλά θά δημοσιευθί σ' ένα από τὰ πρώτα τού 1930.

Και σύ, Κονκλίτσα, παράγγηδες να μού γράψης, αλλά δεν παραπονιέμαι άφού σ' έμπόδισαν τὰ μαθήματα. Χαίρω πολύ για όλ' αυτά που μού γράφεις — μεταξύ μας, — κι' εύχόμαι τήν ίδια επιτυχία ως τόν τέλος. Ναί, τέτοια μικρά ποσά μπόρεις να μού τὰ στείλνς σέ γράμματός μου.

Τίποτα δεν σ' έμποδίζει, Σάν-Διππε, να μεταχειρίζεσαι τή λέξη πού σ' άρέσει, όταν είναι κι' αυτή δημοτική, ή όταν μπορεί να πάρη τόν δημοτικό τύπο. Κι' έγω άπό τήν «έρρηγία» θά προτιμούσα τήν «άργιοπρία». 'Αλλά για τάλλα έχεις άδικο. 'Ο σωστός δημοτικός τύπος είναι έχουμου-ήρθα, κι' όχι ήλθα. Πριν άπό τόν θ, τόν Ρ κυλάει, που λές, πιο εύκολα άπό τόν Α, και γι' αυτό ο λαός τόν έκαταλείπει, άλλούως θά τόν άφινε ήλθα, όπως άφησε τόσους άλλους φθόγγους άπό τήν αρχαία. Πολλοί άπό τόν σχολείο, άπό τόν βιβλίο, μάθαμε να προφέρουμε ήλθα κι' ό,τι πολλές φορές τόν γράφουν, έτσι και στη δημοτική. 'Αλλά είναι λάθος, όπως είναι και πολλά άλλα, που τὰ κάνουμε άπό συνήθεια, ή από άμείλεια. Η γλώσσα που μιλούμε οί γραμματισμένοι, — δημοτική πάντα στη βάση της, — είναι άκατάστατη κι' άκανόνιστη. 'Ε, όταν τή γράφουμε, πρέπει, κατά τόν δυνατό, να τήν κανονίζουμε. Χωρίς κανένα δεν ύπάρχει γλώσσα. Και προπάντων οί λογοτέχνες δεν μπόρουν νάχουν αυτές τις άναρχικές ιδέες.

Δέν βρήκα πολλά όρθογραφικά λάθη στο γράμμα σου, Χτυπημένο Πουλί, θά σου συγχωρούσα όμως και περισσότερα, άφού έμεινες τόσον καιρό στο κρεβάτι κι' έχασες τόσα μαθήματα. Καταγίνον τώρα κάπως περισσότερο και γρήγορα θάναπληρώσης.

Στό χωριό που ζής, Χαλιμά, δεν μπόρεις να γνωρίσης κι' άλλα Διαπλάσσιμα, άφού... δεν ύπάρχουν. Μπορείς όμως να έπικοινωνής πνευματικώς με όσα θέλεις. Νά, π. χ. με τή Πάνθεια 'Αβραάμ, που τόσο θαυμάζει τις 'Ασκήσεις της, δεν επικοινωνείς όταν τις μελετάς και τις αναλύεις έτσι ; Ού- τεί είναι δύσκολο να μάθης και συ να συνθέτεις, μελετώντας καλά τις 'Ασκήσεις των άλλων.

Έλαβα ένα γράμμα με τόν ψευδώνυμο 'Ερμό 'Ακρομάλι (χωρίς όνομα) που είχε μέσα 50 δραχμές για μιιά τριμηνία συνδρομή και για τετράδια Μ. Μυστικώ. 'Αλλά σ' άφάκελλος, άπό πίσω, έχει γι' αποστολέα ένα φίλο μου, που τόν ψευδώνυμό του είναι Πεερσός Πήγασος. Για τόν λοιπόν είναι ή συνδρομή και τὰ τετράδια, για τόν Πτε-

ρωτό Πήγασο ή για τόν 'Ερμό 'Ακρομάλι; Περιμένω διασάφηση για να έκτελέσω.

'Ορατές 'Επιστολές μου έστειλαν αυτήν τήν εβδομάδα κι' οί έξης : 'Αστραπόβροχο, 'Αγαπημένη, Μικρή 'Αρτίστα, Κούκλα τού Χαλανδρίου, Δέλια, Λυσόχαρτο, Ουράνιον Τόξον, Λάουρα Δαπλάτ, 'Αφροδίτη της Μήλου, Μεγάλη 'Ελλάς, 'Εβελν, Χαδιάρα, Πορφυρίς, Μικρομέγαλη, Ζωίτσα Διακοπούλου και Νέμεσις. — Έστέλεσα τις παραγγελίες των κι' εύχαριστώ γι' ανανεώσεις, ξεσπαθώματα και καλά λόγια.

Η Διαπλάσις άπάζεται τούς φίλους της : Κόρη της Σελήνης (δέν παύει σ' έπείνει πού πέ-υχας να μπη στο Γυμνάσιο, χαίρω που γνώρισες έτσι τόσο καλές Διαπλάσοπούλες) Πολωνέζαν (έστειλα εύχαριστώ πολύ για τὰ καλά λόγια, σέ χαίρετουν όλοι, κι' ή Πίσσα κι' ή Χιονία . .) Τσάμπερλιν (για τήν ώρα δεν θά μού στείλνς τίποτα, γιατί δεν δέχουμαι περιμένω, και τώρα που θά βγύ ή 'Οδηγός, θά ιδής έχεις όλους τούς δρους της Σελίδος Συνεργασίας) 'Ανθρη Ρόδη (έλαβα, εύχαριστώ για τήν μή σου άπάντησιν, θά πη ότι δεν είχα τόπο, γιατί όταν έχω, άπαντώ σ' όλες τις έρωτήσεις που ένδιαφέρουν κάπως και τούς άλλους, σ' εύχαριστώ και για τόν ξεσπαθώμα που μού έτοιμάζεις) Κ. Μ. (τό ψευδώνυμο αυτό είναι πρós τόν παρόν εύλευθερο, χαίρω κι' εύχαριστώ για όσα μού γράφεις, τόν έβρω ότι οί φίλοι μου και χωρίς Διαγωνισμό, χωρίς άμοιβές, θά ξεσπαθώνουν τόν έ-διο, γιατί θεωρούν χρέος τους τόν ξεσπαθώμα, αλλά έτσι, για δική μου εύχαρίστηση, τούς δίνω και τ' αναλόγα Βραβεία) Νταϊζή (μια κι' ό κ. Ε. εύχαριστήθηκε πολύ που γνώρισε μιιά τόσο καλή Διαπλάσοπούλα, κι' είχε, αλήθεια, τύχη που έκεינו τ' άπόγεμα ήταν στο γραφείο του κι' ό 'Αλκης Θούλος κι' ό Τέλλος 'Αγρας) Παισιόκων (ναί, 8 μυθιστορήματα δημοσιεύθηκαν σ' αυτόν τόν τόμο, χωρίς τὰ διηγήματα και τάλλα) έχι, τόν βραβείο τών 'Ισοτήτων δεν μπορεί να συμψηφισθί με τή συνδρομή, αυτή είναι άλλο) 'Αργιότατον (ναί, ό μπαμπάς σ' ένέγραψε για τόν 1930 κι' εύχαριστώ πολύ, επίσης και για τις ενέργειες στο σχολείο, ή Α. Μ. δεν ένεγράφη ακόμη, να τής πής όμως να μην ξεχάσιν να σημειώσιν, όταν θά μού στείλη τή συνδρομή της, ό,τι άπό σένα με γνωρίσει) Μαγεμένη Δίμνη (πολύ ώρατό τόν γραμματάκι σου, μ' εύχαρίστησε πολύ και τόν ένδραμον της δασκάλας σου, γράφω μου, όταν σ' άφίνουν καιρό τὰ μαθήματα) Γλυκειά μου Κέρκυρα (έστειλα 6 τετράδια, δεν παύει, λαδώνεις μέρος στο Πέντα-θλο τού 1930) Βοναπόρτη (δέν πρέπει ν' άμφισβώλλης για τήν άγάπη μου, είμαι μητέρα έγω, κι' ή άγάπη της μητέρας, όπως είπε ό Βίκτωρ Ουγγώ, έχει τούτο τόν θαυμάσιο : ότι ενώ μοιράζεται σ' όλα τὰ παιδιά της, κάθε παιδί της τήν έχει δλακέρη) Περιπλοκάδα (πολύ ώραία ή ιδέα σου, κι' έτσι θά

